Carol Popp de

SZATHMÁRI

fotograful BUCUREȘTILOR

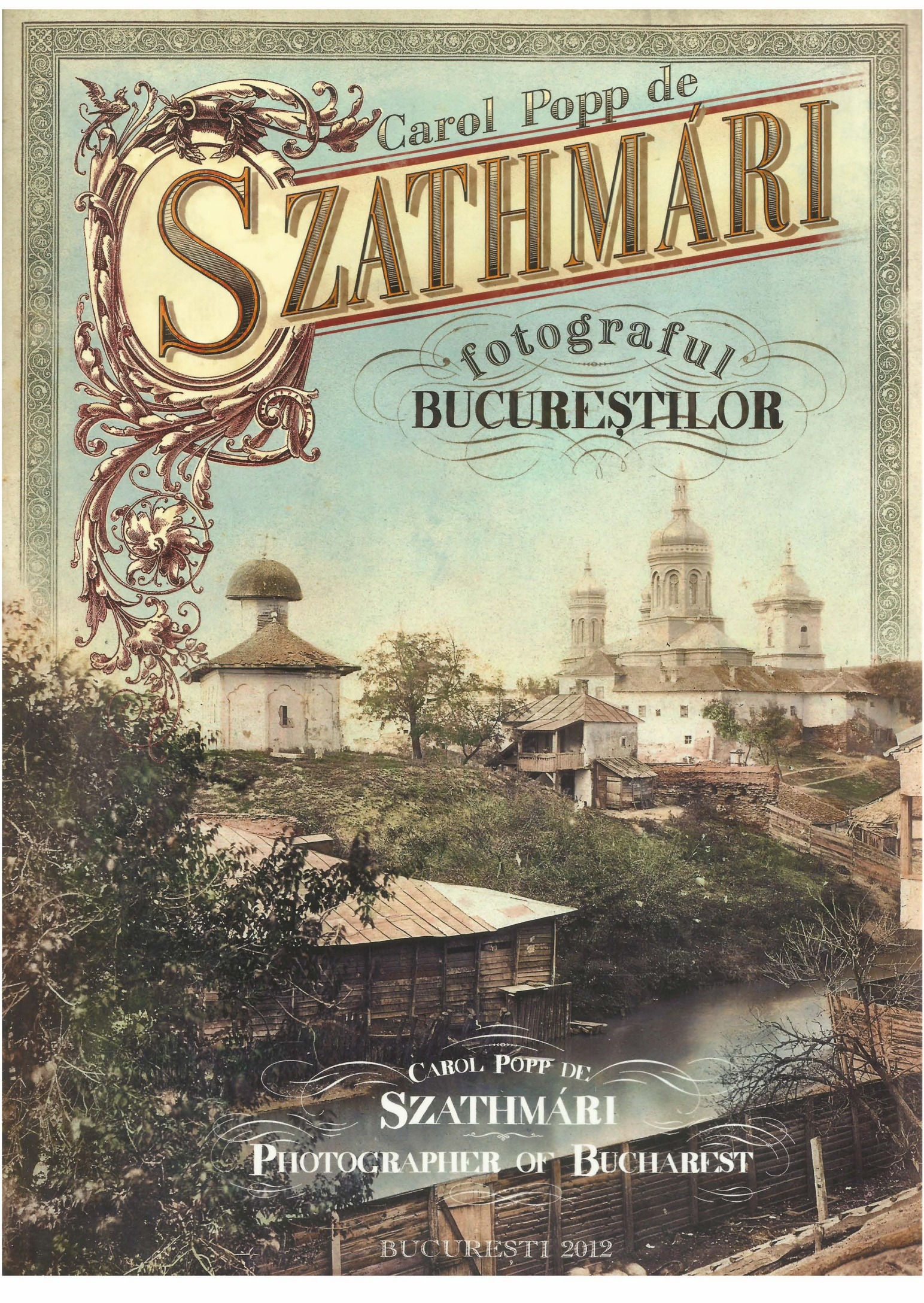

CAROL POPP DE

SZATHMÁRI

PHOTOGRAPHER OF BUCHAREST

BUCUREȘTI 2012

CAROL POPP DE SZATHMÁRI
FOTOGRAFUL
BUCUREȘTILOR

CAROL POPP DE SZATHMÁRI
PHOTOGRAPHER
OF BUCHAREST

CAROL POPP DE SZATHMÁRI

FOTOGRAFUL BUCUREȘTILOR

Emanuel BĂDESCU
Radu OLTEAN

CAROL POP DE SZATHMÁRI

PHOTOGRAPHER OF BUCHAREST

BUCUREȘTI 2012

Detaliu din Panorama Bucureștilor văzuți de pe Dealul Spirii.
Dincolo de zidul Curții Arse, se profilează Casa Hristopolu, o casă deosebită chiar și pentru acea epocă, în stilul vechilor conace-cule boierești, cu pridvor la etaj. Acest conac, aflat în mahalaua Sf. Apostoli, a fost deseori desenat și fotografiat de artiștii ce au realizat panorame din interiorul fostei Curți Arse. Foarte interesant de observat: biserica din stânga, Sf. Ioan cel Mare (albă, fără turle,în fața bisericii Zlătari), de pe Podul Mogoșoaiei (Calea Victoriei) pe locul căreia se va ridica palatul CEC.

Detail of the Bucharest Panorama, from the Spirii Hill. Beyond the walls of the Burnt Court one may see the Hristopolu Residence, a special building even at that time, designed in the style of the old boyar mansions, with an open terrace on the first floor. The mansion, built in the St, Apostles neighborhood, constantly attracted artists interested in the panoramic view from inside the Burnt Court. Note the church on the left, on Podul Mogoșoaiei (Victoria Road) - St John the Great (white, no spires, in front of the Zlătari church), which would later be replaced by the CEC Palace.

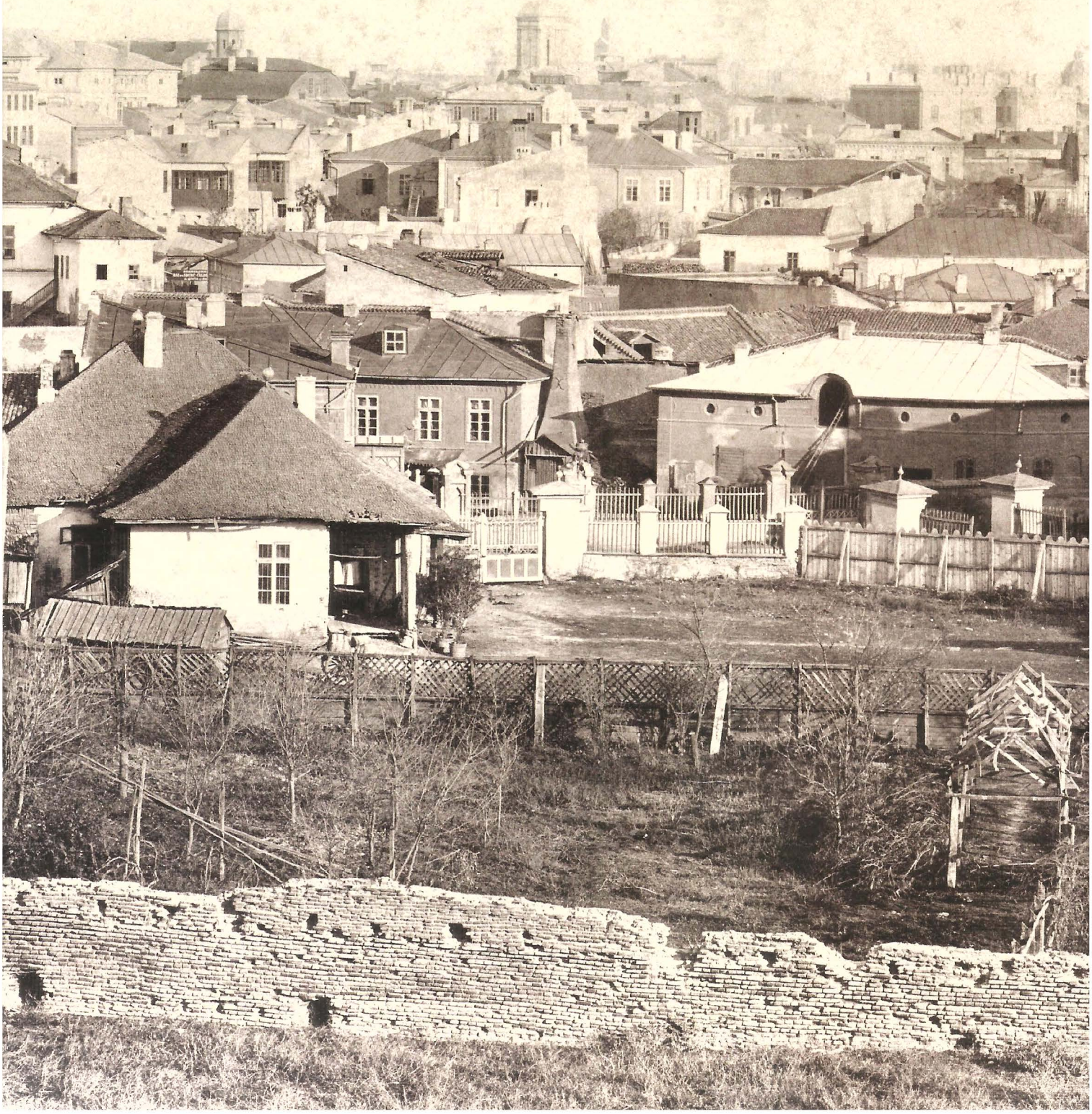

Autorii aduc mulțumiri tuturor ce au contribuit într-un fel sau altul la apariția acestei lucrări: colectivului de la Cabinetul de stampe al Bibliotecii Academiei Române – Cătălina Macovei, Alina Popescu, Mariana Radu, Natalia Bangălă, Eugen Costache, Roxana Balaci, lui Horia Șerbănescu de la Muzeul Militar Național, Domnicăi Macri, Silviei Colfescu, Vladimir Agrigoroaiei, Dan Dimăncescu, Titi Amzăr, Alexandru Gâlmeanu, Dragoș Oltean, Dragoș Petrescu, Roxanei Petrescu, Sandrei Oltean, Valentin Sălăgean și altor prieteni și colaboratori pe care îi rugăm să nu se supere dacă au fost omiși.

Fotografiile reproduse în această lucrare provin în marea lor majoritate din colecțiile Cabinetului de Stampe al Bibliotecii Academiei Române-București, motiv pentru care nu am mai specificat acest lucru pe fiecare imagine. Două fotografii și un tablou, provenind din alte colecții, au sursele menționate în legendă.

Texte: Emanuel Bădescu, Radu Oltean (legendele explicative ale fotografiilor)
Editor: Radu Oltean
Traducere: Domnica Macri
Concepție grafică, coperta, prelucrare imagini: Radu Oltean
Layout: Dragoș Oltean

O lucrare Art-Historia ©2012
ISBN 978-973-0-12736-2

Nici o parte din acest album – text sau imagine – nu poate fi reprodus, pe orice cale (mecanică, electronică) fără permisiunea scrisă a Editorului/Art Historia și/sau a autorilor.

S.C. ART HISTORIA S.R.L.
tel.: 0744 48 68 68
e-mail: art.historia@gmail.com
web: www.art-historia.blogspot.com

Foto coperta față: Mănăstirea Radu Vodă și paraclisul Sf. Atanasie (cunoscut ca Bucur ciobanul); fotografie colorată digital
Coperta spate: Portretul lui Carol Popp de Szathmári; detaliu din cartușul cu care erau marcate cartoanele fotografiilor de format *carte de visite*. În jurul numelui, funcției (pictor și fotograf al Înălțimei Sale...) și adresei se înșiruie medaliile și decorațiile primite de artist de la diverșii suverani cu care a intrat în contact.
Pagina *2*: Detaliu din fotografia Hanului lui Manuc
Pagina *3*: Portret cu ochelari
Pagina *4-5*: Detaliu din Marea Panoramă a Bucureștilor de pe dealul Spirii

Front cover: – ***Radu Vodă Monastery and St Atanasie Chapel (known as Bucur-the-Shepherd Chapel); digitally colored***
Back cover – ***Carol Popp de Szathmári; detail from a portrait printed on the back of his carte-de-visite-sized pictures. The medals and decorations awarded by sovereigns he had met surround his name, position (royal painter and photographer) and address.***
Page 2 – ***Detail from the photo of Manuc's Inn***
Page 3 – ***title page – Portrait with glasses***
Page 4-5 – ***Detail of the Great Panorama of Bucharest, taken from the Spirii Hill.***

Cuvânt înainte
- *Foreword* -

Spirit renascentist, Szathmári a fost, precum maeștrii din trecut, precupat de numeroase aspecte ale artei și nu numai. Călător pătimaș, a traversat Europa de la Londra la Constantinopol, până în Orientul apropiat, entuziasmându-i pe principii și suveranii vremii cu minunate realizări fotografice. A fost atras de timpuriu de arta fotografică, devenind unul din pionierii fotografiei europene. A înțeles puterea acestei arte de a «îngheța» timpul mai mult decât orice artă supusă subiectivismului autorului. Spre norocul nostru, al românilor, acest fiu al Europei Centrale s-a lăsat sedus, sub impulsul romantismului care descoperea arta populară și vechile monumente istorice, de fundalul pitoresc al realităților moldo-valahe ce începeau să se destrame sub loviturile înnoirii venite dinspre occident. Szathmári s-a servit de toate tehnicile de documentare vizuală disponibile în epocă pentru a surprinde această lume în continuă schimbare. Și-a încercat norocul și în presă, încercând să realizeze un cotidian după un model francez, ilustrat cu xilogravuri. A colaborat excelent cu mai marii țării, începând cu Bibescu, cu Alexandru Cuza

Like other masters of yore, Szathmári was a Renaissance man, preoccupied with all aspects of art, and not only. An ardent traveler, he crossed the entire European continent from Constantinople to London, astonishing the princes and monarchs of his day with his marvelous photographs. He was immediately attracted by the new art of photography, becoming one of its pioneers in Europe. He understood that it had the power to freeze time more than any other art reflecting the subjectivity of an author. Fortunately for Romanians, an interest of Romantic origins for folk art and historical monuments made this dweller of Central-Europe fall in love with the picturesque scenery of Moldavia and Walachia, where the old realities were starting to fade under the assault of Western progress.

Szathmári used all the techniques available at the time to document this changing world. He even attempted to publish a daily newspaper, illustrated with xylographs, after a French model. He was very well seen in the aristocratic circles, working for Prince Bibescu, Alexandru Cuza and Prince Carol, for whom he painted coats of arms and official portraits, or created photo albums, in his

și principele Carol, realizând pentru aceștia steme, portrete și albume de fotografii și fiind numit fotograf și pictor oficial al Curții. Deși nu a fost un creator cu sclipiri de geniu, ca pictor având o manieră cuminte și corectă, iar ca fotograf nefiind în căutarea unor compoziții deosebite, a rămas în istorie ca cel mai valoros documentarist al Principatelor Unite din secolul al XIX-lea. Din motive de neînțeles, opera lui Szathmári, a fost puțin popularizată în anii «democrației populare» (cu excepția unei biografii romanțate), tablourile și fotografiile sale ilustrând uneori articole științifice, deseori fără a fi menționat ca autor. Multe din fotografiile făcute în București au fost rar publicate sau prost reproduse. În ultimul timp se remarcă o intensă revitalizare a operei sale, fotografiile sale figurând în toate lucrările cu profil documentar privitoare la întreg spațiul românesc. Unele, nu puține, sunt inedite și vor fi reproduse în premieră în acest album dedicat fotografiilor lui Carol Popp de Szathmári reprezentând București.

quality as official photographer and painter of the Court. While he was not a sparkling artist – his painting style was rather dull and there are no striking compositions among his photographs – he will be retained by history as the most valuable documentarist of the Romanian Principalities during the 19th century. For obscure reasons, Szathmári's work was little known during communist years, and when used to illustrate books and articles, it was usually not properly attributed. Many of his Bucharest photos were rarely published and badly reproduced.

Lately, however, his work has generated a renewed interest and his photographs are used in almost every study and book documenting Romania. Some – quite a few in fact – remained unpublished to this day, and are presented for the first time in this album devoted to Carol Popp de Szathmári Bucharest photos.

Radu Oltean

Detaliu din marea a panoramă a Constantinopolului fotografiată dintr-un minaret al Moscheei Süleymanye. Podul Galata, peste Cornul de aur și cartierul Pera.

Detail of the Great Panorama of Constantinople taken from the Süleymanye Mosque minaret. The Galata Bridge over the Golden Horn and the Pera district.

Comentariu biografic

Biographical comment

Cariera „bucureşteană" a lui Carol Popp de Szathmári (îl vom numi Carol Szathmári, cum se semna) precede cu 11 ani stabilirea sa definitivă în Bucureşti. Prima vizită, primele contacte cu oraşul pe care l-a iubit cu o pasiune întâlnită doar la Tudor Arghezi şi la Mircea Eliade, datează din anul 1831, când a cunoscut-o pe Maria Văcărescu, de care – susţinea fiul său Alexandru – s-ar fi îndrăgostit. Va reveni de mai multe ori în Bucureşti, după „Mariţica", fără să îndrăznească, însă, să-i mărturisească sentimentele. În cele din urmă s-a hotărât să rămână în preajma ei, să o servească discret, împăcându-se cu soarta, asemenea unui cavaler de demult. În 1843 ea avea să se căsătorească a doua oară, având deja 4 copii... Mai mult, căsătorindu-se cu Vodă Bibescu, devenea şi prima doamnă a ţării, în vreme ce el, mic nobil ardelean, urma să coboare pe scara ierarhiei până la calitatea de tolerat în înalta societate, calitate de care se „bucurau" pe atunci artiştii. În acelaşi an, convins de permanenţa despărţirii de Mariţica, dar neputând sta departe de ea, Szathmári s-a stabilit definitiv în Bucureşti[1] şi s-a căsătorit cu fiica hangiului din Gilău, căreia îi spunea Pille. Această mezalianţă a durat aproximativ două decenii...

Marele incendiu din 23 Martie 1847 l-a aflat în casa „din dosul bisericii Sf. Vineri", mahalaua Vergului,

1 - Venise din toamna anului 1842

The Bucharest-related career of Carol Popp de Szathmári (henceforth Carol Szathmári, as he used to sign his name) began 12 years before he actually moved to Bucharest. It was in 1831 that he made his first visit to the city he ended up loving with a passion few others shared – and among those we may count writers Tudor Arghezi and Mircea Eliade. Then he met Maria Văcărescu, and – according to his son Alexandru – fell in love with her. He would come back to Bucharest several times to see „Mariţica", though he dared not confess to his feelings. Eventually, he decided to stay around her and serve her discreetly, resigned with his fate like a knight from the old times. In 1843, a mother of four, she would marry for the second time. As if that was not enough for Szathmári, by marrying Prince Bibescu, she became the First Lady, while he, a small Transylvanian nobleman, stood low in the hierarchy, being merely tolerated in high society, a position artists used to „enjoy" at the time. In the same year, convinced that he was permanently separated from Mariţica, but unable to stay away from her, Szathmári moved to Bucharest[1] and married the daughter of the inn-keeper in Gilău, whom he called Pille. The misalliance lasted for about two decades.

The great fire of March 23, 1847, found him in lodgings "at the back of St. Friday Church", in the Vergului Slum,

1 - He had stayed temporarily since the fall of 1842

a profesorului de desen de la Colegiul Sfântul Sava, pictorul Carol Valștain. De când locuia acolo și dacă avea un atelier al său nu se știe, probabil din 1843. Conform arhivei pitarului Califarov, casa și bunurile lui Valștain au fost distruse în totalitate de foc, deci și bunurile și creațiile lui Szathmári au avut de suferit. Câțiva ani mai târziu, sigur după 1847, va fi locatarul Hanului Bossel de pe Podul Mogoșoaiei, unde și-a deschis un atelier fotografic frecventat de bucureșteni încă din anul 1850. Dacă aici a realizat în septembrie 1848 prima sa fotografie, un „Cupidon cu brațele frânte", rămâne o problemă de rezolvat. Pentru a fi mai exacți în privința tehnicii folosite, subliniem că este vorba de o calotipie. Carol Szathmári va fi credincios acestui procedeu aproximativ un deceniu, în care timp a participat la primele două expoziții universale, în 1851, la Londra, și în 1853, la Paris.

A fost o perioadă fastă, atât pentru fotograf, cât și pentru pictor, încununată cu medalii. În anii 1849 și 1850, medaliile i-au fost dăruite chiar de Sultanul Abdul Medjid; în 1851 - semn indubitabil de participare – organizatorii englezi i-au conferit medalia „Exhibition of Works of Industry all Nations. London", iar în 1855, pentru Albumul Crimeii, alcătuit din 200 de calotipii, a primit medaliile „Litteris et Artibus. Franz Joseph Imperator" și „Napoleon III Imperator. Paris" clasa II. A înmânat personal multiplicări ale acestui album suveranilor forțelor participante la război, pe lângă cei doi menționați, reginei Victoria a Angliei, Sultanului, regelui Victor Emanuel II al Sardiniei, regelui Karl I al Würtemburgului și ducelui de Saxa-Coburg. Era o idee strălucită de a veni în întâmpinarea celebrității, nu sub formă artificială ori forțată, ci, dimpotrivă, ca rezultat al riscului asumat. Așa cum îi povestise aventurile de pe câmpul de luptă, cu lux de amănunte, lui Ernest Lacan, autorul unei cărți dedicate războiului din Orient, tot astfel trebuie să fi informat și pe suveranii victorioși, care îl vor fi răsplătit regește. Din textul lui Lacan rezultă că albumul conținea și imagini pașnice, precum vedute din Valahia, poate și din Moldova, fotografii de tip etnografic, meseriași precum și cerșetori țigani, o alcătuire eterogenă, însă relevantă pentru necunoscuta lume moldo-valahă. Succesele au fost răsunătoare, artistul, un om ambițios

Portretul Mariticăi Bibescu, soția Domnitorului Gheorghe Bibescu. Ulei pe pânză. Muzeul Național de Artă al României

Portrait of Marica Bibescu, the wife of ruling Prince Gheorghe Bibescu. Oil on canvass.

owned by painter Carol Valştain, art teacher at the St. Sava College. For how long had he lived there and whether he already had a workshop of his own, it is not known, but it may be assumed that he took the lodging in 1843. According to the archives of the royal bread supplier Califarov, Valştain's house with all its furniture were entirely destroyed by the fire, so it may be presumed that Szathmári's goods and works also suffered. Several years later, certainly later than 1847, he would be lodged at Bossel Inn on Podul Mogoşoaiei Avenue, where he opened a photography shop, which was already popular by 1850. Whether this is the place where in 1848 he made his first photo, an "armless Cupid", is still open to debate. But the technique he used in that photo was a callotype, a procedure he would keep using for about a decade, during which he participated in his first

Hanul/hotelul Bossel văzut de pe acoperișul Teatrului Național. În stânga "***Foto Szathmáry***", atelierul fotografului. Este neobișnuit că numele este scris cu y când el toată viața s-a semnat Szathmári. Este de specificat că firmele sunt retușate pe fotografie. Autor necunoscut. Foto colecția Col. Frasin Munteanu-Râmnic reprodusă în Istoria fotografiei românești de C. Săvulescu.

Bossel Inn seen from the roof of the National Theatre. On the left, the sign "Foto Szatmary" spells the photographer's name with an "y" - although his signature was always "Szathmári". Most names on the shop signs have been retouched directly on the picture.

O cunoscută fotografie a lui Ludwig Angerer (1856), realizată aproximativ din același loc ca și cea de mai sus. Jos, Podul Mogoșoaiei, Hanul Bossel, casa Ghika și monumentala poartă a Pașei (Paşa Kapusi, în dreapta); În stânga, departe, turnul Colții, și dreapta, turnul Bărăției. Datorită fotografiei de mai sus, acum știm că prăvălia cu umbrarul tras și era atelierul lui Szathmári.

A wellknown picture by Ludwig Angerer (1856), taken from the same place as the one above. In the foreground, Mogoșoaia Road, Bossel Inn, Ghica House and Pascha's Gate (right). Thanks to the photo above, we know that the store with pulled-down shades is Szathmári's studio.

Cupidon de ipsos cu brațele sparte. Calotipie, semnată autograf de Szathmári însuși: *„Die aller erste Photographie die ich gemacht habe im Jahre 1848 November, Carl Szathmári "*(Prima fotografie ce am făcut în 1848. Noiembrie Carol Szathmári).

Plaster Cupids with broken arms. Calotype with Szathmári's signature. This is the oldest known photograph by Szathmári: "Die aller erste Photographie die ich gemacht habe im Jahre 1848 November, Carl Szathmári " (The first photograph I've made, in 1848, November, Carol Szathmári).

și „binecuvântat cu talent", totuși, ne întrebăm dacă aceste prime uși deschise ale Curților Imperiale nu s-au datorat și influenței prințului George Bibescu și a încântătoarei sale consoarte. Într-o carieră, primii pași au o importanță covârșitoare și, comparativ cu pictorii și fotografii epocii, cariera internațională a lui Szathmári a stat, dincolo de meritele intrinseci, sub semnul extraordinarului. E posibil ca Szathmári sa fi fost decorat când a fost la Constantinopol în 1860 și 1864, împreună cu Cuza? Nu! Și-a riscat viața în prima vizită, când, încălcând protocolul, a desenat „în pălărie" audiența la Sultan.

Au urmat cinci ani de liniște, marcați în septembrie 1859 de vestea cumplită a decesului Mariticăi Bibescu. Din varii cauze, Szathmári și-a vândut

two universal exhibitions – London, in 1851 and Paris, in 1853. It was a good period, when both the photographer and the painter were rewarded with medals. In 1849 and 1850, medals were awarded by Sultan Abdul Medjid himself; in 1851 the English organizers awarded him the "Exhibition of Works of Industry all Nations - London" medal, and in 1855 his Crimea Album received the "Litteris et Artibus", "Franz Joseph Imperator" and "Napoleon III Imperator - Paris" medals. Success was resounding, the artist was "ambitious and blessed with talent", yet we wonder whether these first imperial doors did not open before him also due to Prince Bibescu and his lovely consort. In a career, the first steps are crucial, and compared to the painters and photographers of his time, Szathmári's international career was extraordinary and perhaps

atelierul de la Bossel lui W. Wollenteit și s-a retras cu soția la Hanul Verde, de la intersecția uliței Curtea Veche (Ișlicarilor, Franceză) cu ulițele Șelari și Germană. Părăsea centrul nou al Bucureștilor pentru vecinătatea fostei Curți Domnești (în acea vreme acoperită de construcții noi). Dâmbovița curgea chiar prin spatele noii locuințe. Era o schimbare de decor apropiată, probabil, de starea lui sufletească. Afectat de dispariția Mariticăi, a lucrat fără odihnă, aproape zi și noapte, fotografiile realizate la Hanul Verde între anii 1859-1866 fiind într-un număr impresionant de mare. În plus, mai și picta... Câtă vreme a fost găzduit la Hanul Verde, a primit vizita lui Cuza și a

exceeded the intrinsic value of his work. Could Szathmári have been decorated during his trips to Constantinople, in 1860 and 1864, alongside Cuza? No. He had already risked his life during his first visit there, when he broke the protocol by sketching the audience with the Sultan on the bottom of his hat. After five quiet years, September 1859 brought the terrible news of Maritica Bibescu's death. For various reasons, Szathmári sold his workshop at Bossel to W. (Walter?) Wollenteit and moved with his wife at the Green Inn, on the corner of Curtea Veche (Işlicarilor, French Street) with Şelari and German streets. He was leaving the new center of the city for the neighborhood of the former Princely Court (at the time completely

---

Hanul Verde și ulița Șelari văzute de la o fereastră a Tribunalului (Curtea Apelativă). Hanul Verde, clădirea din dreapta, unde artistul și-a avut atelierul în perioada cea mai fecundă a carierei își avea fundațiile sudice în albia Dâmboviței. De altfel, podul de piatră de peste Dâmbovița, fotografiat descori de Szathmári, pornea chiar din colțul Hanului și lega Ulița Șelari cu drumul Craiovei (Calea Rahovei după 1878). Foto de Franz Duschek.

The Green Inn and Şelari Alley seen from a window of the Court of Justice. The Green Inn, on the right, the building where Carol Popp worked during his most fecund years, had its southern foundations in the Dâmbovița river bed. The stone bridge over the Dâmbovița, often photographed by Szathmári, started right at the corner of the inn and connected Şelari Alley and Craiova Road (Rahovei Road after 1878). Photo by Franz Duschek.

ILLUSTRAȚIUNEA
JURNAL UNIVERSAL
ANUL I, 1860. — 61 — Nr. 1. — BUCUREȘTI 18 SEPTEMBRIU.
Recepțiunea delegaților de districte cu ocasiunea ziĕi onomastice a M. Sale Domnitorului 30 Augustu 1860.

Prima pagină a primului număr al ziarului ***Ilustrațiunea - Jurnal Universal*** din 18 septembriu 1860. Frontispiciul inspirat din panorama făcută din clopotnița Mitropoliei nu va apăre decât la acest număr.

The first issue of the daily* Ilustrațiunea – Universal Journal *of September 18, 1860. The nameplate, inspired by the panorama made from the Metropolitanate Bell Tower, would only be printed in this issue.

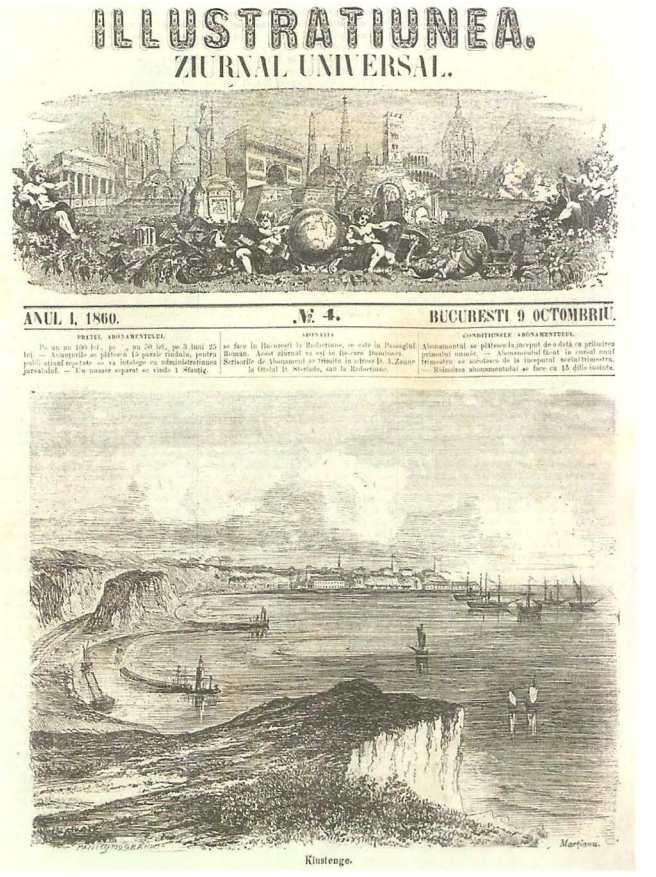
ILLUSTRATIUNEA.
ZIURNAL UNIVERSAL.
ANUL I, 1860. — Nr. 4. — BUCUREȘTI 9 OCTOMBRIU.
Kiustenge.

Număr din ***Ilustrațiunea*** în care apare orașul turcesc „Kiustenge", Constanța de astăzi. Frontispiciul, preluat de la omonimul francez, va fi păstrat de la numărul 2 până la ultimul.

An issue of* Ilustrațiunea *describing the Turkish town of Kiustenge, today's Constanța. The nameplate of the newspaper, similar to that of the homonymous French publication, was maintained from the second to the last issue.

---

miniștrilor săi, a consulilor străini, în general a celor mai proeminente figuri din înalta societate și ale marii negustorimi bucureștene. Dar tot aici va primi și oameni din târguri, negustori ambulanți, sacagii, țărani, țigani pentru a-i fotografia cu o rar întâlnită pasiune pentru un pitoresc pe cale de dispariție. Va fi recompensat cu titlul de „Pictor și fotograf al Curții" în 16 octombrie 1863. Datorită lui, primul centru politico-administrativ al Bucureștilor își recăpătase importanța din trecut, deși în mod indirect. La rândul său, Hanul Verde - un stabiliment oarecare – a ajuns să intre în istorie. Pe multe cartoane litografiate la Paris sau la Viena se poate citi: „Hanul Verde. Ulița Curtea Veche". Am arătat că anii petrecuți în atelierul de la Hanul Verde au fost ani de muncă - cum se spune - „pe

covered by new buildings). The Dâmbovița River ran right behind his new lodgings. It was a change of scenery probably reflecting his state of mind. Tortured by the loss of Mariţica, he worked day and night. An impressive number of photographs were made at the Green Inn between 1859 and 1866. Besides, he also painted. While he lodged at the Green inn, he was visited by Prince Cuza and his ministers, by foreign consuls, by the most prominent figures of Bucharest and by top businessmen. But he also received simple folks, tradesmen, townspeople, water vendors, peasants, gypsies, whom he would photograph with a rarely encountered passion for the vanishing picturesque of their appearance. On October 16, 1863, he was appointed "Painter and photographer of the Court".

brânci". Nu trebuie să ne închipuim că a stat țintuit locului. Desenele, acuarelele, medaliile, expozițiile internaționale i-au relevat prezența în București și prin împrejurimi, în Țara Românească, în Imperiul Otoman și în Europa. De menționat este și aportul în presa românească, revista sa „Ilustrațiunea", o copie – cu excepția câtorva articole – a cunoscutei publicații pariziene, fiind prima revistă ilustrată, cel puțin din București. Deși prețul de vânzare era modic, de un sfanț, apariția ei s-a întins doar între 18 septembrie 1860 și 19 martie 1861. Sub patronajul lui, a avut redacția în Pasajul Român și apoi la Sf. Ioan cel Mare. Ultimele două numere, din 12 și 19 martie 1861, au apărut sub patronajul lui Iosif Valștain.

Szathmári a fost, fără îndoială, un călător neostenit, dar și un artist care a știut să profite de pe urma călătoriilor, atât prin noile subiecte descoperite, cât

His efforts received recognition. Thanks to him, the first political-administrative center of Bucharest had recovered – albeit indirectly – the importance of the past. The Green Inn, an unspectacular place, found a place in history because of him. Many lithographs made in Paris or Vienna bore the mark "Green Inn. Curtea Veche Street" on the back, and it was entirely his initiative to promote the verso stamp. We showed that the years spent in the Green Inn workshop were years of hard work, but one should not imagine he was nailed to the spot. Drawings, watercolors, medals and international exhibitions trace his steps in Bucharest and around the city, or further away in Vallachia, the Ottoman Empire or Europe. Also notable was his contribution to the Romanian media, his magazine, "Ilustrațiunea" which was with a few exceptions a copy of the popular Parisian magazine, being the first illustrated publication in Bucharest. Although the

---

Stânga – Portret de tinerețe al lui Carol Popp de Szathmári, realizat în tehnica colodium umed
Dreapta – Portretul lui Szathmári în costum de chinez și cu decor oriental.

Left - Carol Popp de Szathmári as a young man. Wet collodium technique.
Right – Szathmári in a Chinese costume and oriental settings.

Războiul Crimeei. Ofițeri ruși la carantina din Oltenița – 1854.
Primele lupte dintre ruși și turci s-au dat la Dunăre. Szathmáry a realizat peste 200 de fotografii cu ocazia acestui război, primele de acest gen din lume. Din păcate nici unul din albumele Războiului Crimeei nu a supraviețuit, păstrându-se doar câteva imagini.

The Crimean War. Quarantine facilities in Oltenița and Russian officers –1854.
The first battles between the Russian and Turkish armies were those on the Danube. Szathmári made over 200 pictures during the conflict - the first war photographs in the world. Unfortunately, none of the Crimean War albums survived, leaving us with just a few pictures.

și prin larga expunere. În 1860, pentru aceste lucrări, a primit medaliile „Regina Victoria. London" și „Galileo Galilei. Pisa". Doi ani mai târziu a participat la a treia Expoziție Universală de la Londra, iar în 1864 a expus, în cadrul expoziției organizate la Biblioteca încă nedemolată a fostului Colegiu Sf. Sava, „opere" alături de Henri Trenk, Mișu Popp, Constantin Lecca și Petre Alexandrescu. În același an, într-o altă expoziție, îl aflăm alături de Theodor Aman și Gheorghe Tattarescu, expunând acuarele și copii după marii maeștri.

Se reîntoarce pe Podul Mogoșoaiei, de data aceasta în Hanul Greceanu, o rămășiță recondiționată din fostul Palat al lui Șerban Cantacuzino, în vecinătatea bisericii Doamnei și a Hotelului Herdan, pe atunci în construcție. Mulțumită vadului excepțional, își va menține – cu sprijinul lui Carol I – atelierul cu firma „Fotografia Română" până în anul 1882. Fotografiile provenite din acest atelier[2], multe de format mare,

2 - Fotografiat de nepotul prin alianță Franz Dushek, căsătorit cu Roza, o nepoată după sora sa Karolina, și de Eduard Pesky.

price was moderate, one sfanț, it only survived from September 18, 1860, to March 19, 1861. Under the photographer's patronage, the magazine's headquarters were in the Romanian Passage and then at St. John the Great. The last two issues were published under the patronage of Iosif Valștain.
Also notable was his contribution to the Romanian media, his magazine, "Ilustrațiunea" which was with a few exceptions a copy of the popular Parisian magazine, being the first illustrated publication in Bucharest. Although the price was moderate, one sfanț, it only survived from September 18, 1860, to March 19, 1861. Under the photographer's patronage, the magazine's headquarters were in the Romanian Passage and then at St. John the Great. The last two issues were published under the patronage of Iosif Valștain. He was a tireless traveler, who knew how

---

Szathmári, portret în fața șevaletului (tabloul reprezintă un bâlci) și cu un câine la picioare.

Szathmári, portrait in front of the easel (the painting on the easel represents a fair) with a dog at his feet.

DÎMBOVITZA
Galiadis
GORGANI
Sf. Ilie
Ulain
Milos Obrenovici
SĂRINDARU
Dumitraki
Konsulat Rusesc
Nicolae Ghica
AGIA
Pompieri foi soru de foc
Alecu Filipescu
Baron Meitani
Masina Fântânelor
MIHAI VODĂ
Damaris
Mihalaki Gika
Busoiano
N. Sutzo
SF. IOAN CEL MARE
Curtea arsa Puşcărie
Baron Barbu Belu
Hanul Costandin Vodă
Hristopolu
Manak
Cacaletzeanu
Cornescu
Ruine din palatul lui Ipsilante
Florescu
H. SF. SPIRIDON VECHIU
SF. APOSTOLI
PALATUL BRÂNCOVENULUI
Jos. Veltz
Maidanul Dudescului
BIS. ALBA SF. NICOLAE POSTAVARI
Cernovodeanu
Jancu
Argentoian
ANTIM
SF. ILIE DE LA GÎRLIŢA
Arion Alexiu
Arion C.
Drum sub Mitropolie
MITROPOLIA
Kristescu
SF. NICOLAE

ACADEMIA pe locul vechiului Colegiu Sf. Sava
SF. SAVA 1600?
SPITALUL COLTZEA
ULITZA COLTZI
HANUL COLTZI
SF. GHEORGHE NOU 1570
SF. GHEORGHE VECHIU 1568
BĂRĂȚIA
KURTEA VECHE
PIAȚA SF. ANTON
PIAȚA MARE
PIAȚA 24 IANUARIE
PIAȚA NOUĂ
SF. VINERI 1645
SF. IOAN CELNIC 1655
STELEA 1668
CĂLĂRAȘI
PODUL BELIULUI. CALEA ȘERBAN VODĂ
PODUL TÂRGULUI DE AFARĂ
CALEA VICTORIEI
CALEA DOROBANȚILOR
CALEA GRIVIȚEI
CÂMPIA
HAVRA
UDRIȘTE
PODUL TÂRGULUI DE AFARĂ
Podul Beilicului
Beilicu casarma turcească
Bat turcească
Podul Șerban Vodă
Podul Târgului de Afară
Podul Târgului de Afară
Podul Târgului de Afară

Bulevardul Academiei (Regina Elisabeta), colț cu Podul Mogoșoaiei (Calea Victoriei). În planul doi, Grand Hotel du Boulevard, iar în stânga, casele Greceanu, dispărute după cutremurul din 1977. Pe la 1865, Szathmári își face atelier într-o căsuță , la nord de casa boierească. Foto aprox. 1880, autor necunoscut, posibil F. Duschek.

The Academy Avenue (Queen Elizabeth) crosses Podul Mogoşoaiei (Victoria Road). In the background, Grand Hotel de Boulevard, and on the left, the Greceanu Houses, vanished after the 1977 earthquake. Around 1865, Szathmári organizes his workshop in a cottage, north of the grand house. Photo by an unknown author, possibly F. Duschek, around 1880.

sunt lucrate atât în tehnica „depășită" a colodiului umed, cât și după noua metodă a colodiului uscat.

Fotografia devenise pentru el o sursă de venituri, o afacere ce i-a adus nu numai bani, investiți într-o „colecție enciclopedică" de cărți, tablouri, mobile, plante, animale împăiate și insecte, ci și faimă, de care a profitat pictura 1ui obositor de cuminte. În 1865, 1867 și 1868, „celebrul fotograf Satmari" – cum îl gratula presa bucureșteană – a primit „Médaille de l'Exposition des peintres à Bucarest..." Din fericire, a fost și un eminent acuarelist, în 1867 expunând 10 acuarele la Expoziția Universală de la Paris, pentru care a fost recompensat cu medalia „Exposition Universelle. Paris». Excela în „tehnici

to take advantage of his trips, and not just in terms of learning, both in finding subjects and in showing his work. In 1860 he received the "Queen Victoria - London" and "Galileo Galilei - Pisa" medals. Two years later, he participated in the third Universal exhibition in London and in 1864 he exhibited his works, alongside Henri Trenk, Mişu Popp, Constantin Lecca and Petre Alexandrescu, in the yet un-demolished library of the St. Sava College. The same year, in another exhibition, we find him alongside Theodor Aman and Gheorghe Tattarescu, showing watercolors and copies of the great masters. Now famous, the prolific Szathmári seemed to have recovered after the death of Maritica Bibescu. He goes back on Podul Mogoşoaiei, this time

Strada Enei către strada Academiei. Gangul din dreapta duce către casa lui Szathmári. Fotografie din anii '20. Autor necunoscut.

Enei Street, towards the Academy Street. The passage on the right takes to Szathmári's house. Photo by unknown author, around 1920.

rapide". Tot ce migălea era bun de stivuit în pod, cazul „acuarelelor etnografice» și al întregii sale picturi, valabile doar ca documente iconografice. De remarcat că a conștientizat valoarea în timp a „documentelor iconografice". Ceea ce nu-i clar este dacă acestora le acorda și valențe artistice. În privința fotografiilor panoramice, de la cea care deschide Albumul „Elena Cuza" din 1863, primul cunoscut până în prezent, și până la cele din 1875, se constată o diferență majoră între timpii de expunere. Aceeași diferență se observă și între fotografiile tip cabinet și panoramicele din 1863 și din Turnul Colței. Deducem că utiliza aparate diferite, cu performanțe diferite. E greu de crezut că nu le realiza limitele. Venind vorba de panoramice datate, să spunem că în datarea „Panoramicului din Turnul Colței", până acum apreciată doar după anul – 1864 - scris nu se știe de cine pe tubul de

at Greceanu Inn, the refurbished remains of Şerban Cantacuzino's former palace, close to Doamnei Church, Herdan Hotel (just being built at the time), and the Russian Consulate – itself a section of Prince Cantacuzino's palace. Thanks to the exceptionally large custom of the location and to King Carol's support, he would be able to keep his workshop under the brand "Romanian Photograph" until 1882. Photographs made here[2], many in large format, are processed in the "old-fashioned" wetplate collodion technique, as well as with the newer dry collodion plates.

Photography had become a key asset to Szathmári, not merely a source of revenue, bringing in cash he invested in an "encyclopedic collection" of books,

2 - Photographed by Franz Duschek, husband to Roza, his niece (daughter to his sister Karolina) and by Eduard Pesky.

protecție, se pot lua ca repere Palatul Academiei (Universității), cu frontonul lui Karl Storck și Weibel, executat în 1862, și acuarela lui Preziosi, datată 22 iulie 1868, ce reprezintă Ulița Colței, executată în mod cert după o imagine prezentă în panoramicul lui Száthmari. Mai mult, este posibil ca data acuarelei să fie și data panoramicului.

Aflat în plină glorie, Szathmári a reușit să cumpere în 1867 o casă pe strada Enei, în imediata vecinătate a locuinței lui Mazar Pașa, unde foștii combatanți de la 1848 – majoritatea fotografiați de el – vor înființa în anul 1875 PNL. A mai amenajat acolo un atelier de pictură și unul de fotografie, în care, un timp, a avut aproape 20 de angajați sub conducerea a doi fotografi, Teodorovici și Ihalski, iar în 1869 și-a deschis un al treilea atelier în stăreția fostei mănăstiri și han Sfântul Ioan cel Mare de pe Podul Mogoșoaiei 8, între casa Văcărescu, în care o cunoscuse pe Mariția, și Hotel de France (fostul Han Damaris), unde trăsese în 1857 socialistul Ferdinand Lassalle, autorul unor impresii de călătorie decente despre oraș și locuitorii săi. Adăugând acestor mărturii ale prosperității încă două medalii obținute în anul 1868 – „Zweite Ausstellung Photographie Arbeiter. Hamburg» și „Bene Merenti», prezente pe versourile fotografiilor, – ne apropiem de vârful carierei sale. Se află mereu în preajma lui Carol I, la Palat, unde imortalizează Familia Domnitoare, dar și în trăsură, ca ghid, și asta încă din anul 1866, rezultatul sau rezultatele, fiind vorba de mai multe variante, concretizându-se în albumul „România", titlul dat albumului oferit lui Carol I. Pentru București, contează prin câteva imagini valoroase din punct de vedere documentar, inclusiv prin faptul că acest album s-a putut data prin prezența într-o fotografie a statuii spătarului Mihai Cantacuzino, executată de Karl Storck în 1869. Tot

---

Charlotte Böttger, ultima soție a lui Szathmári și mama acesteia. De remarcat cum sunt îmbrăcate cele două doamne. Aprox. 1867-1868.

Charlotte Böttger, Szathmári's last wife, and her mother. The clothing of the two ladies is notable. Around 1867-1868.

paintings, furniture, plants, stuffed animals and insects – but also of fame, which threw a good light on his unexceptional painting. In 1865, 1867 and 1868 "the famous photographer Satmari" – as the Bucharest press hailed him – received "Medaille d'Exposition de peintres à Bucarest". Fortunately, he was an eminent watercolorist and he received the "Exposit. Universelle - Paris" medal, for the 10 watercolors presented at the 1867 Exhibition. He excelled in "rapid techniques". The works he laboriously prepared were only good to store in the attic, as is the case of his ethnographic watercolors and his entire painting – mere iconographical documents. It is remarkable that he was aware of their documentary value. It is not clear whether he considered them to be artistically valuable as well. As for the panoramas, there are major differences in terms of exposure between the first known – the one opening the "Elena Cuza" album in 1863 – to those in 1875. The same difference may be noticed between cabinet photos and the panoramas from 1863 and from the Colței Tower. We must infer that he used different cameras, with different performances, and it is very likely that he was perfectly aware of their limitations. In dating the "Colțea Tower Panorama", so far dated 1864, as inscribed by an unknown hand on the protection tube, we may take into consideration the Academy (university) Palace, with the 1862 gable wall by Karl Storck and Weibel, and Preziosi's watercolor, dated July 22, 1868, showing Colței street, certainly painted after one of the images in Száthmari's panorama. The date of the watercolor could in fact be the actual date of the panorama.

In full glory, Szathmári managed to buy a house on Jenei Street in 1867. It was right next to Mazar Pasha's residence, where former 1848 combatants would create in 1875 the National Liberal Party. There, he also organized a painting workshop and a photography cabinet, which for a while had almost 20 employees under the management of two photographers, Teodorovici and Ihalski. In 1869, he opened a third workshop in the abbot house of St. John the Great, a former abbey and inn on No. 8, Podul Mogoşoaiei, in between the Văcărescu house

Szathmári 1-a recomandat și prezentat lui Vodă pe spectaculosul Amedeo Preziosi, vechi prieten din Pera, o mahala a uriașului Constantinopole. I-a fost ghid artistului maltez pe toată întinderea celor două vizite din 1868 și 1869.

Oboseala acumulată în timpul călătoriilor sau cauzată de o activitate mult prea intensă a început să-și spună cuvântul. De pildă, nu a mai făcut față concurenței nepotului său, Franz Duschek, pe care îl adusese în decembrie 1861. Cu toate acestea, s-a recăsătorit – după divorțul de Pille din 1863 – cu o tânără din Dresda, Charlotte Böttger și a avut un copil, pe Alexandru Satmary (semnul „y" este doar „estetic"), primul pictor al Balcicului. Va renunța la atelierul de la Sf. Ioan cel Mare, unde, după renovarea stăreției în anul 1875, va funcționa „Casa de Economii și Consemnațiuni". A fost un prim pas înapoi. Totuși, simțea că nu și-a spus ultimul cuvânt. Va participa cu succes la „Expoziția Universală de la Viena" din anul 1873, unde a obținut medalia „Weltausstellung. Wien" și, tot în același an, ca pictor, a expus la „Expoziția Amicilor Bellelor Arte" din București. Apoi, între anii 1874-1875, va fi protagonistul unei expoziții itinerante de acuarele și fotografii etnografice, majoritatea relevând portul național

Alexandru Szathmári (1871-1933), fiul lui Carol Popp și al nemțoaicei Charlotte, fotografiat pe un cal de lemn-tricicletă. La maturitate a devenit un pictor apreciat.

Alexandru Szathmári (1871-1933), son of Carol Popp and Charlotte, photographed on a wooden horse-shaped tricycle. He later became an appreciated painter.

Carol P. de Szathmari

Pictor și Fotograf al Majestății Sale Regelui Romîniei

Stabiliment artistic

DE

PICTURĂ IN ULEIŬ ȘI AQUARELLE

Calea Victoriei Colțu Bulevardului **și** **Strada Eni No. 10** în casa proprie.

Anunțul reclamă publicat de Szathmári în gazeta *Călăuza Bucureștilor* 1882. Colecția George Potra, reprodusă după Istoria Fotografiei din România de C. Săvulescu.

Announcement published by Szathmári in a 1882 issue of "Călăuza Bucureștilor" (Bucharest Guide) newspaper.

where he had met Maritica and Hotel de France (the former Damaris Inn) where Ferdinand Lassalle had stopped in 1857. To these signs of prosperity, we may add other two medals received in 1868 – "Zweite Ausstellung Photographie Arbeiter - Hamburg" and "Bene Merenti", - and we have reached the peak of his career. He is always at the side of King Carol I, both at the Palace, where he immortalizes the royal family, but also in the carriage, as a guide, as recorded as early as 1866. The result – or results, because he issued several versions of his work – may be seen in the "Romania Album", which he offered to Carol I. The album includes several documentary pictures of Bucharest, important, among other things, for helping date the album (after a photo of Chancellor Mihai Cantacuzino's statue, known to have been finished by Karl Storck in 1869). The photographer was the one to

Casa de pe str. Enei (azi, zona Căminul Artei), în care-și avusese atelierul Carol Pop Szathmári, bombardată de aviația germană în august 1944. Fotograf necunoscut.

The house on Enei Street (today, Căminul Artei), former venue of Carol Pop Szathmári's workshop, bombed by the German aviation in August 1944. Unknown author.

românesc din Moldova, Valahia, Transilvania, Parțium, Banat și Voievodina, prima de acest gen „pe la noi". A străbătut mai toate orașele transilvănene și bănățene, ajungând cu ea până în Marienbad, unde a întâlnit-o pe Regina Suediei, care, impresionată de arta și faima acestui gentilom, i-a conferit distincția „Cristine – Königin von Schweden". Sunt anii când, de pe Dealurile Filaretului și Spirii, a executat cel puțin cinci panoramice ale Bucureștilor.

Peste doi ani, la cererea sa și mulțumită prieteniei cu generalul Carol Davila, Száthmari – primul fotoreporter de război din istorie – va participa, în calitate de fotograf al „Serviciului Sanitar al Armatei", la războiul ruso-româno-otoman. Avea

introduce to the King the spectacular Amedeo Prezziosi, an old friend of his from Istanbul's Pera neighborhood. Szathmári served as a guide to the Malta-born artist throughout his two visits in 1868 and 1869. Eventually, the fatigue of too many trips or too intense activity started to build up. For instance, he could not longer face the competition of his niece's husband, Franz Duschek, whom he had brought from Prague in December 1861. However, after divorcing Pille in 1863 he married a young woman from Dresden, Charlotte Böttger, and fathered a child, Alexander Satmary (the y is merely an "esthetic" mark) – the first painter of the Balcik.He gave up his workshop at St. John the Great. After the restoration of the Abbey in 1875, the building would house "Casa de Economii

Serbare într-un parc bucureștean în așteptarea domnitorului, judecând după arcul triumfal din butaforie și turnul decorat cu drapele și cifrul A, al domnitorului Alexandru Cuza. Posibil Cișmigiu. Fotografia a fost dublă, folosită pentru a fi vizualizată printr-un aparat stereoscopic...

Festivity in a Bucharest park, possibly the Cișmigiu Gardens. (The alleys are well tended and the grass freshly cut, so we excluded the Filaret Field). The cardboard triumphal arch is one of the many such decorative structures, in fashion at the time. The photograph was double, in order to be visualized through a stereoscope.

---

65 de ani, dar nu era singur: pe front se mai afla un Szathmári, un nepot, de meserie medic, venit și el de la Cluj. Dacă în urma Războiului Crimeii armatele țariste au fost izgonite de pe meleagurile românești, în urma războiului din 1877 românii s-au scuturat de lunga și costisitoarea suzeranitate otomană. Szathmári pare că simțea istoria. Pentru meritele incontestabile ca fotoreporter de război, a fost recompensat cu medalia „Apărătorii Independenței"[3]. După sugestia fiului, exprimată în desele întâlniri cu poetul Adrian Maniu, un pasionat al Bucureștilor de altădată, „românul maghiarizat redevenise român", alte argumente fiind „desenul Stemei Principatelor Unite", copierea la Viena a „Hărților Moldovei și Țării Românești" executate de cartografii militari austrieci în perioada Războiului Crimeii și faptul că a reușit să-l convingă pe Eminescu să locuiască la el vreo doi ani[4]. Noi am adăuga și înalta onoare de a fi fost angajat să imortalizeze „Încoronarea" din 1881, prin care, pentru prima dată în istorie, monarhia voievodală românească a fost ridicată la rang regal. Oricare dintre aceste însărcinări „de mare încredere" ar fi constituit un vârf de carieră.

În 1881, Szathmári a fost onorat de însuși Carol I cu sarcina fotografierii ceremoniei și sărbătorilor Încoronării. Pentru siguranță, a luat pe lângă sine și pe rudele sale[5], fotografii Franz Duschek și Andreas D. Reiser, stâlpi ai comunității catolice și

3 - Medaliile sale sunt imprimate pe majoritatea cartoanelor fotografiilor de formate mici, anume pe verso

4 - Obținerea cetățeniei române în octombrie 1880 poate fi și ea interpretată ca o recunoaștere a meritelor sale

5 - Alianță certă doar cu Duschek

și Consemnațiuni" (Savings Bank). It was a first step backwards. However, the artist felt he had not had his say yet. In 1873, he succesfully participated in the Vienna Universal Exhibition where he was awarded the "Weltausstellung – Wien" medal and, the same year, exhibited his paintings at the "Friends of the Belle Arte Exhibition" in Bucharest. Between 1874 and 1875, he ran an itinerant ethnographic exhibition, featuring watercolors and photos of Romanian traditional costumes Moldova, Vallachia, Transylvania, Partium, Banat and Voievodina, the first show of this kind in the country. He traveled through most towns in Banat and Transylvania and went as far as Marienbad, where he met the Queen of Sweden, who, impressed by the art and fame of this gentleman, offered him the "Cristine - Konigin von Schweden" medal. These were the years when he made at least three Bucharest Panoramas – from the Filaret and Spirii Hills. Two years later, at his request and as General Carol Davilla's personal friend, Száthmari would become the photographer of the army's sanitary service in the Romanian-Russian-Ottoman war – thus becoming the first Romanian war photographer. He was 65. He was not alone in the war – a nephew of his from Cluj, another Szathmári, had also joined the war as a doctor. If after the Crimea War the czarist armies were chased from the Romanian territory, after the 1877 war, Romanians shook the long and costly Ottoman rule. Szathmári seemed to have a sense of history. For his incontestable merits as a war photo-reporter, Szathmári received the "Apărătorii Independenței" (Defenders of Independence) medal[β]. As his son suggested, in his frequent meetings with poet Adrian Maniu, a passionate lover of old Bucharest, the "Hungarianized Romanian had become a Romanian". In support of this assertion, he also mentioned the fact that his father drew the United Principalities, that he went to Vienna to copy the maps of Moldavia and Vallachia made by Austrian cartographers during the Crimean Wars and that he convinced Eminescu to live at his place for about two years.[4] To these, we could add the

3 - His medals are printed on the back of most of his small photographs.

4 - The fact that he was granted Romanian citizenship in October 1880 may also be seen as a recognition of his merits.

ai „Societății Liedertafel". Fie din cauza miopiei de care suferea de un sfert de veac, fie din cauza vremii nefavorabile, ploaie și cer înnorat, aceste documente iconografice au fost un eșec care l-a supărat teribil pe Rege. Pentru a mai repara situația, și-a propus să transpună „artistic" câteva fotografii sub formă de cromolitografii, rezultând „Albumul Carelor Simbolice". Alt eșec, mai pronunțat și mai dureros, pentru care nu mai avea scuze. Litograful Grassiany a executat ce i s-a comandat și în conformitate cu desenele comanditarului. Orgoliul i-a poruncit să se oprească. Nu va mai executa nicio fotografie. Doar câțiva ani au fost necesari uitării ca să-l șteargă din memoria contemporanilor.

În 1887, când, în ziua de 3 iunie, un anunț minuscul îi anunța moartea, puțini bucureșteni și-au mai amintit de el. A fost condus pe ultimul drum spre Cimitirul Evanghelic de la Șosea – unde a fost înmormântat lângă mama sa[6] – de o mână de oameni. Din fericire, capriciile muritorilor sunt îndreptate de posteritate.

honor of being entrusted with immortalizing the 1881 coronation, when the Romanian princely line became a royal monarchy. Any of these assignments could have been considered the peak of a man's career. Szathmári received the task of photographic the coronation and the surrounding festivities from Carol I himself. To be on the safe side, he took along photographers Franz Duschek and Andreas D. Reiser, who were related to him[5] and also key members of the catholic community and of the Liedertafel Society. Maybe he was shortsighted – a condition he had suffered from for 25 years, maybe because the weather was foul, with rain and clouded skies, these iconic documents were a failure that terribly upset the king. To fix it somehow, he tried to make artistic versions of some of the pictures, as chrome lithographs, in the "Symbolic Chariots Album". It proved to be another failure, even worse and more painful, and one for which he had no excuse. Lithographer Grassiany executed the order according to his drawings. The photographer's pride determined him to stop there. He was not going to make any more photos. The scaffolding of his fame had collapsed. In a few years, his contemporaries had already forgotten him. In 1887, when a minuscule obituary marked his death on June 3, few dwellers on Bucharest remembered him. A handful of people accompanied him on his last journey to the Evangelical Cemetery, where he was buried next to his mother[6]. This injustice of mortals was however corrected by posterity.

Emanuel Bădescu

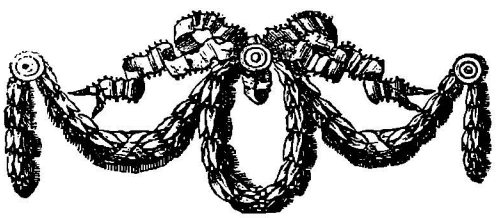

6 - Cimitirul Filantropia a funcționat între anii 1857, mama fotografului numărându-se printre primele persoane înmormântate acolo(a încetat din viață la 15 august 1857), și 1897, când a fost mutat cu unele morminte, deci nu cu toate, pe Șoseaua Giurgiului.

5 - Only Duschek was in a confirmed family alliance with him.

6 - The Filantropia Cemetery funtioned between 1864, when the photographer's mother was among the first persons to be buried there, and 1897, when some of the tombs, but not all, were moved to Giurgiului Road.

Câmpulung, ulița principală și turnul Bărăției pe la 1866

Câmpulung, the main street and tower of the catholic church, 1866

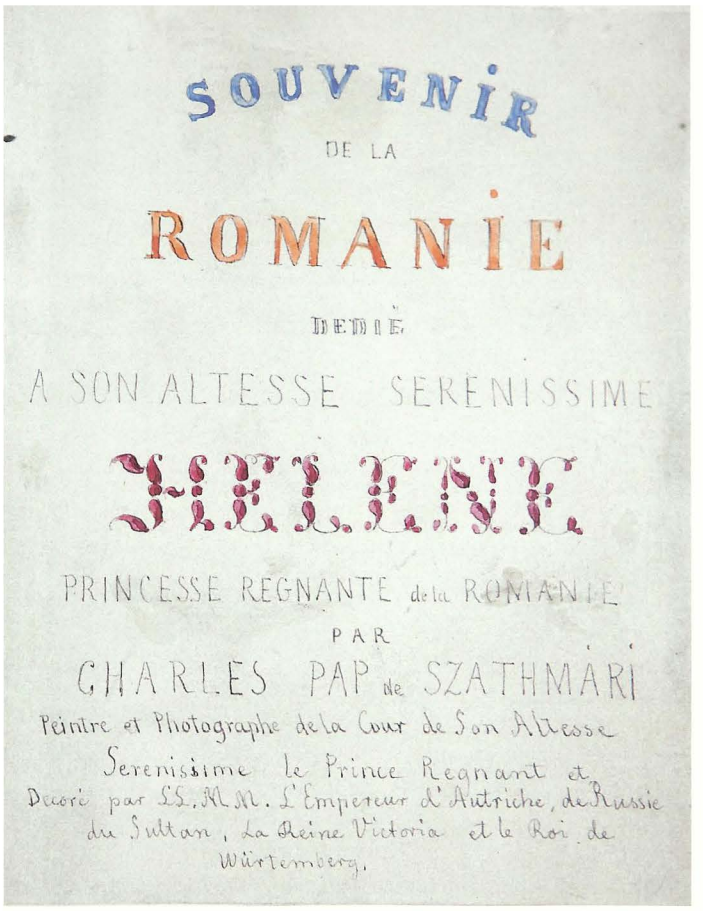

Pagina de titlu a Albumului dedicat Elenei Cuza, în care Szathmári se prezintă pictor și fotograf al Curții Alteței Sale Serenissime, Prințul Regent, apoi, cu mândrie, înșiră numele capetelor încoronate care l-au decorat: Împăratul Austriei, al Rusiei, Sultanul, Regina Victoria, regele Würtembergului(sic!).

Title page of the album dedicated to Elena Cuza, where Szathmári recommends himself as painter and photographer of the Court of His Most Serene Highness, the Regent Prince, and then proudly enumerates the names of the royalties who decorated him: the Austrian Emperor, the Russian Czar, the Sultan, Queen Victoria, the King of Würtemberg (sic!).

Dâmbovița, vedere către podul de piatră de la Curtea Judecătorească, pod ce lega ulița Șelari de Calea Craiovei. Szathmári a copiat în bună măsură unghiurile de fotografiere ale austriacului Ludwig Angerer, mai ales cele făcute în apropierea atelierului său din Hanul Verde (clădirea cu etaj și balcon acoperit de un umbrar, din dreapta). Albumul Elena Cuza.

Dâmbovița, view over the Court of Justice stone bridge, connecting Șelari Alley with the Craiova Road. Szathmári largely followed the angles used by Austrian photographer Ludwig Angerer, especially in photos made in the proximity of his Green Inn workshop (the storied house with a shaded balcony on the right). The Elena Cuza Album.

Biserica Ceauș-Radu (și, probabil, casa parohială). De remarcat casa cu pridvor de lemn, cu stucaturi pe arcade și biserica veche, cu turnuleț pentru scară. Biserica de azi, a fost reconstruită. Albumul Elena Cuza.

Ceauș-Radu Church (and probably its parish house). Notice the house with a wooden porch and decorated arcades, as well as the old church with a stair tower, different from the one still standing today. The Elena Cuza Album.

Jos – Această fotografie făcută pe un suport neobișnuit - linoleum - și pătată de vopsea, este mai veche decât cea din albumul Elena Cuza (în ***stânga***). Băile domnești (sau ale Mitropoliei) erau încă în picioare pe malul drept al Dâmboviței (în stânga fotografiei). Palatul din față, (cu gherete pentru pază) apare pe planul Borroczyn al Bucureștilor cu numele *Ralli;* la acel moment făcea parte din Tribunal (Curtea Apelativă, Judecătorească).

Below – This photo, made on an unusual support – linoleum – and stained with paint, is older than the one in the Elena Cuza Album (left). The Royal (or Patriarchal) baths were still there, on the right bank of the Dâmbovița (left side of the picture). The palace in front, with its watchmen booths, is shown on the Borroczyn Plan of Bucharest as Ralli and was, at the time, part of the Court of Justice.

În mod sigur, Szathmári a avut o pasiune pentru biserica Stavropoleos. Nu a fost singurul, deoarece, ca și Hanul lui Manuc, această bijuterie arhitectonică a Bucureștilor a atras atenția tuturor călătorilor prin București. Numai că Szathmári, locuind în apropiere, a documentat fotografic, pas cu pas, demolarea hanului, începând cu această poză, cea mai veche. De observat vechea poartă a hanului și corpul dinspre stradă, primele demolate. Aprox. 1856-57.

Szathmári was surely enthusiastic about the Stavropoleos church. He was not the only one – because, like Manuc's Inn, this architecture jewel attracted all the visitors. But living nearby, Szathmári was able to document, step by step, the demolition of the adjacent inn, this being the oldest photo of the series. Note the old inn gates and the street wing, the first ones to be torn down. Around 1856-57.

Paraclisul Mitropoliei. O fotografie de mare valoare documentară, deoarece prezintă aspectul turlei paraclisului înainte de demolarea ei pe la 1858 (motivată de starea proastă în care se afla). Probabil acesta este anul în care a fost făcută fotografia. Această turlă a fost reconstruită de abia în anii 60 ai veacului al XX-lea.

The Chapel of the Metropolitanate. A very valuable documentary photo, because it shows how the steeple looked like before being demolished in 1858 (because it was in a bad state). This is probably also the year when the photo was taken. The tower was not rebuilt untill the 1960s.

Hanul și biserica Stavropoleos, după demolarea corpurilor dinspre stradă. Se observă, vis à vis de biserică, clădirea Hanului Grecilor, în interiorul căruia se afla biserica lui Gheorma Banul.

Stavropoleos Church after the demolition of the street wings of the inn. Across the street, the Greeks' Inn also enclosed a church within its walls: Gheorma Banul.

Hanul Stavropoleos, scurt timp după începerea demolării acestuia. Corpul dinspre uliță, vizibil în imaginea din stânga, era deja demolat, însă, în această fotografie unică, putem vedea cum arăta restul hanului. Fotografie din albumul Elena Cuza.

The Stavropoleos Inn, shortly after the beginning of the demolition works. The street wing, apparent in the picture on the left, was already gone, but this unique photo shows how the rest of the building looked. The Elena Cuza Album.

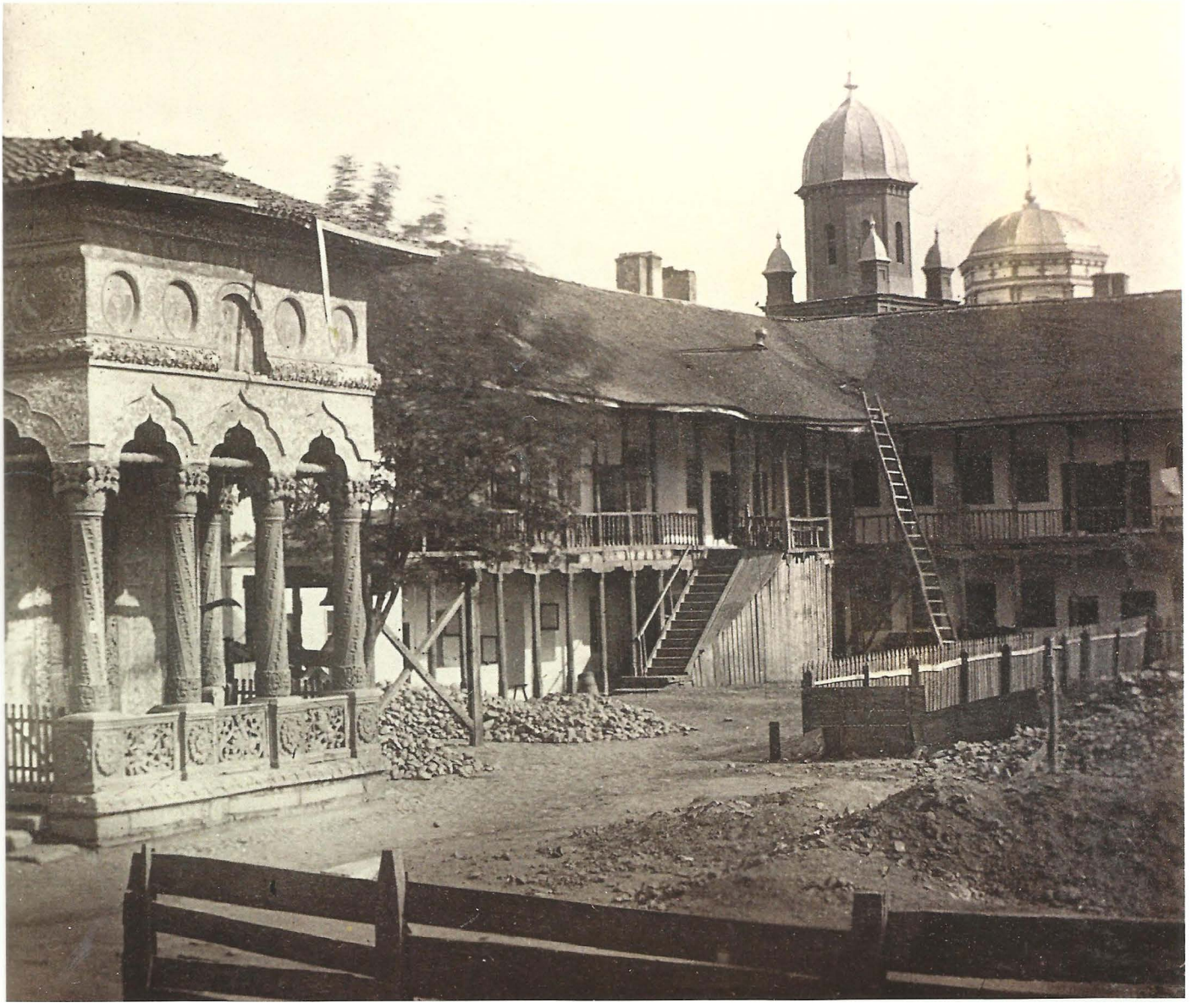

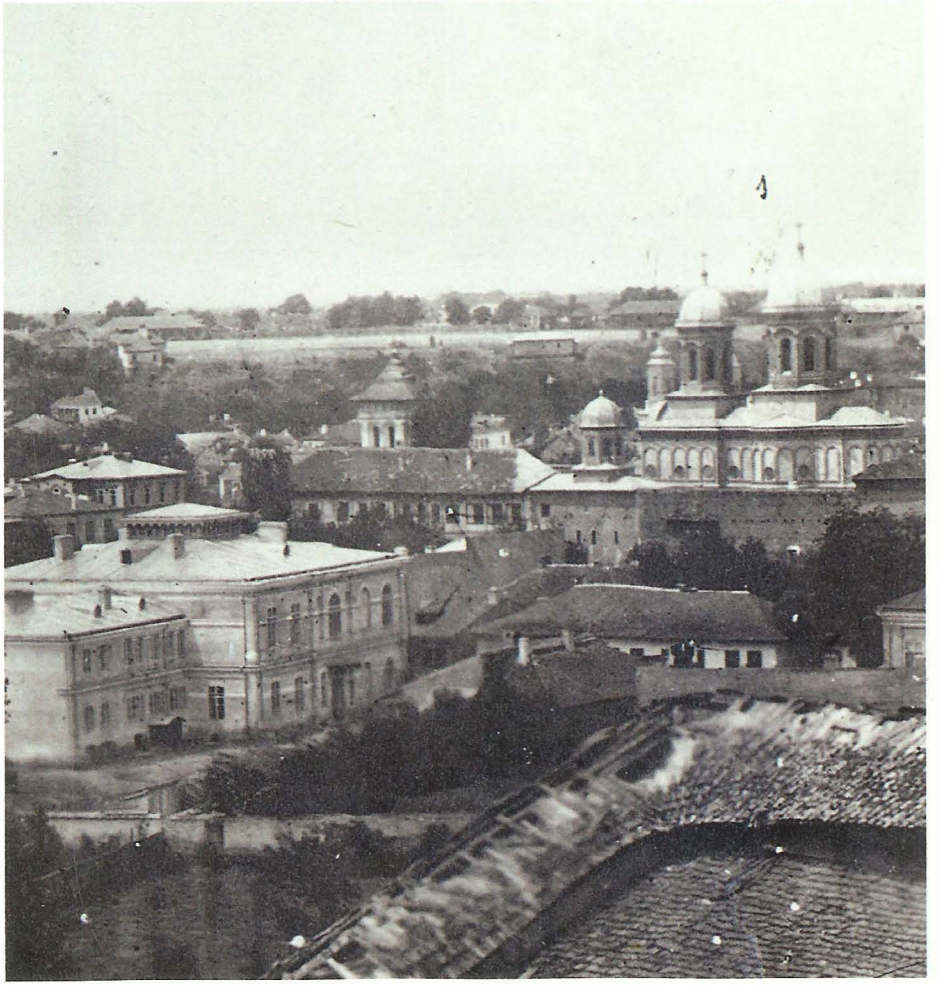

Panorama cea mare din Albumul Elena Cuza, inițial din 7 fotografii (lipsesc numerele 7-12), realizate din clopotnița Mitropoliei. Se pot observa de la stânga la dreapta: Dealul Spirii și mănăstirea Antim, biserica Sf. Ilie, 4-turnul Agiei, 6-Palatul Toma Cantacuzino-Brâncoveanu, 15 - aleea Mitropoliei, 17- mănăstirea Radu-Vodă și 18 - biserica Sf. Spiridon Nou. După această panoramă a fost realizată o xilogravură. Albumul Elena Cuza

The great panorama from the Elena Cuza Album, initially composed of seven photos (numbers 7-12 are missing) taken from the Metropolitanate Bell Tower. From left to right: the Spirii Hill and the Antim Abbey, St. Elijah Church, 4 – Agiei Tower, 6 – the Toma Cantacuzino-Brâncoveanu Palace, 16 – the Metropolitanate Alley, 17 – Radu-Vodă Abbey, 18 – New St. Spiridon Church.

Stânga - Detaliu, mănăstirea Antim și casele Fălcoianu (existente și azi)
Dreapta - Palatul Brâncoveanu-Bibescu (nr. 14), aflat la poalele dealului Mitropoliei. Din cunoștințele noastre, este singura imagine fotografică a acestui monument.

Left - Detail, Antim Abbey
Right – The Brâncoveanu-Bibescu Palace (nr. 14), at the foot of the Metropolitanate Hill. As far as we know, this is the only existing photograph of the monument.

18
17
19
20
21

13
16
14
15

Vedere din dealul Mitropoliei către biserica Sf. Ilie. În plan îndepărtat 1- Bis. Sf. Apostoli, 2 - foișorul Agiei, 3 - palatul lui Toma Cantacuzino (zidit în 1708, demolat în 1912) din capătul Podului Mogoșoaiei, numit uneori și Bibescu-Brâncoveanu (a nu se confunda cu cel de lângă Mitropolie cu nume asemănător). Albumul Elena Cuza.

View from the Metropolitanate Hill to St. Elijah's church. In the background: 1 – St Apostles, 2 - Agiei Tower, 3 - Toma Cantacuzino Palace (built in 1708, demolished in 1912) at the end of Podului Mogoșoaiei, sometimes named Bibescu-Brâncoveanu (not to be mistaken for the one with a very similar name, next to the Metropolitanate Church). The Elena Cuza Album.

Panoramă către Calea Craiovei în porțiunea de după mănăstirea Domnița Bălașa. Clădirile mari din dreapta sunt cele ale Curții Judecătorești. Fotografia este făcută dintr-un punct înalt (clopotniță?) din apropierea bisericii Sf. Nicolae din Prund, aflată undeva în spatele spitalului Brâncovenesc. Albumul Elena Cuza.

Panorama of the Craiova Road (Rahova Road), right after the Lady Bălașa Monastery. The big buildings on the right belong to the Court of Justice. The photo was taken from a high point (perhaps a bell tower), nearby St. Nicholas of the Pebbles, behind the Brâncovan Hospital. The Elena Cuza Album.

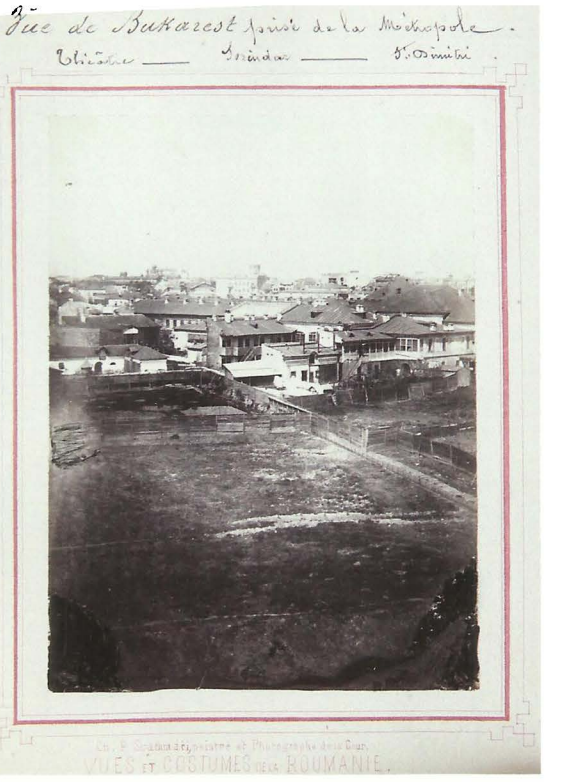

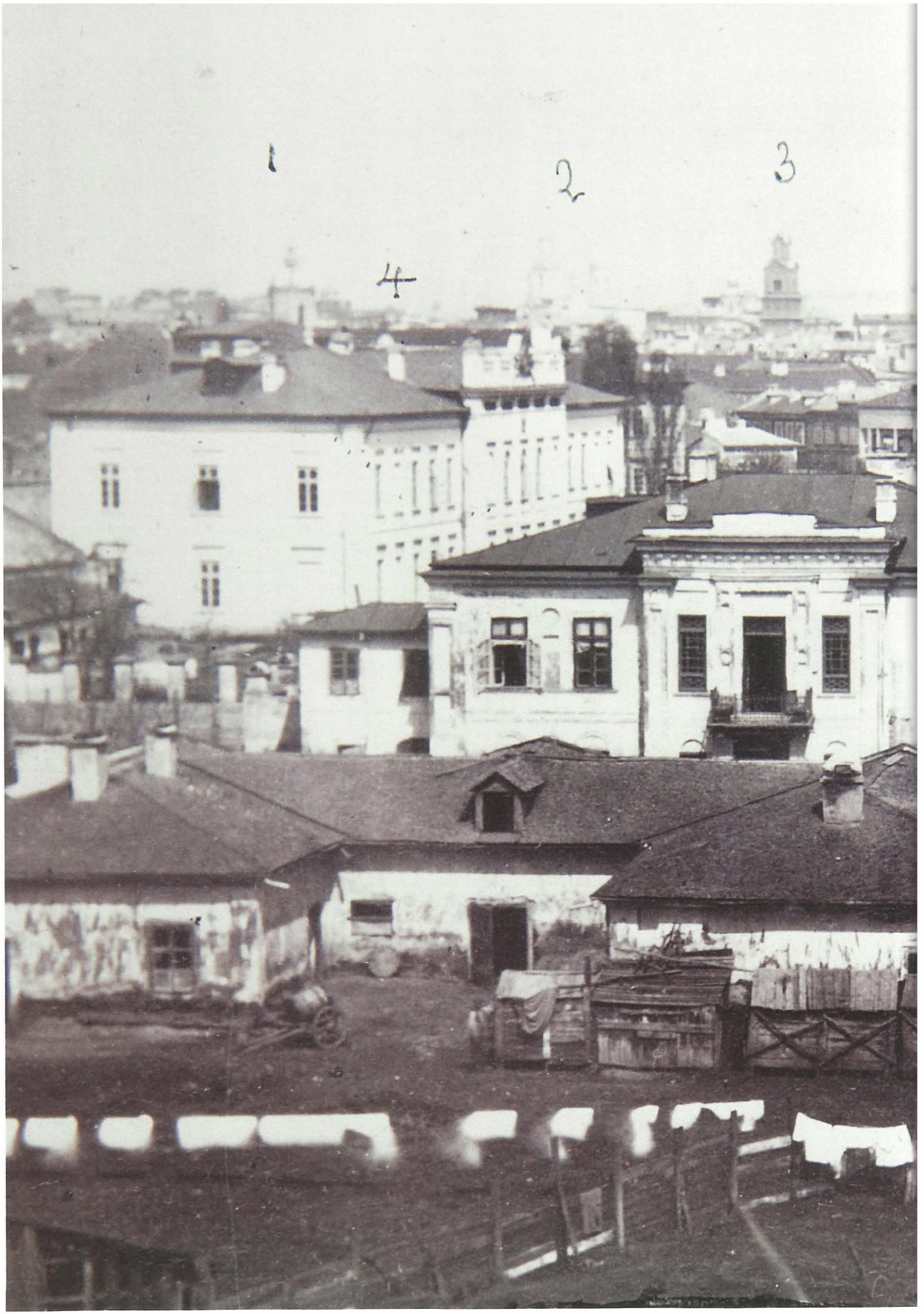
1
2
3
4

Vedere de pe Mitropolie (nu din clopotniță) către Hanul Avram (stânga, prim plan) și Spitalul Brâncovenesc (primele două corpuri, din 1838 (numerotat cu 4). În dreapta, poarta laterală a palatului Brâcoveanu- Bibescu de la poalele Mitropoliei; alături, o stație de trăsuri. La nr.1 bis. Bunavestire-Curtea Veche, 2 - biserica Sf. Gheorghe Nou, 3-Turnul Bărăției. Albumul Elena Cuza, detaliu.

View from the top of the Metropolitanate (not from the bell tower) to the Abraham Inn (left, in the foreground) and the Brâncovan Hospital (4 - the first two wings, built in 1838). On the right, the side entrance to the Brâcoveanu-Bibescu Palace, at the foot of the Metropolitanate Hill; next to it, a carriage station. 1 – Annunciation Church – the Old Court, 2 – New St. George Church, 3 – Bărăției Tower. Detail from the Elena Cuza Album.

1. Tour de la Vigie — 2. Théâtre — 3. E. de Serindar 4. Matca; 5. St. Dimitri, 6. St. Nicolas; 7. St. Apostoli, 8. St. Spiridion, 9. Métropole.
Vue prise de Deal-Spirei.

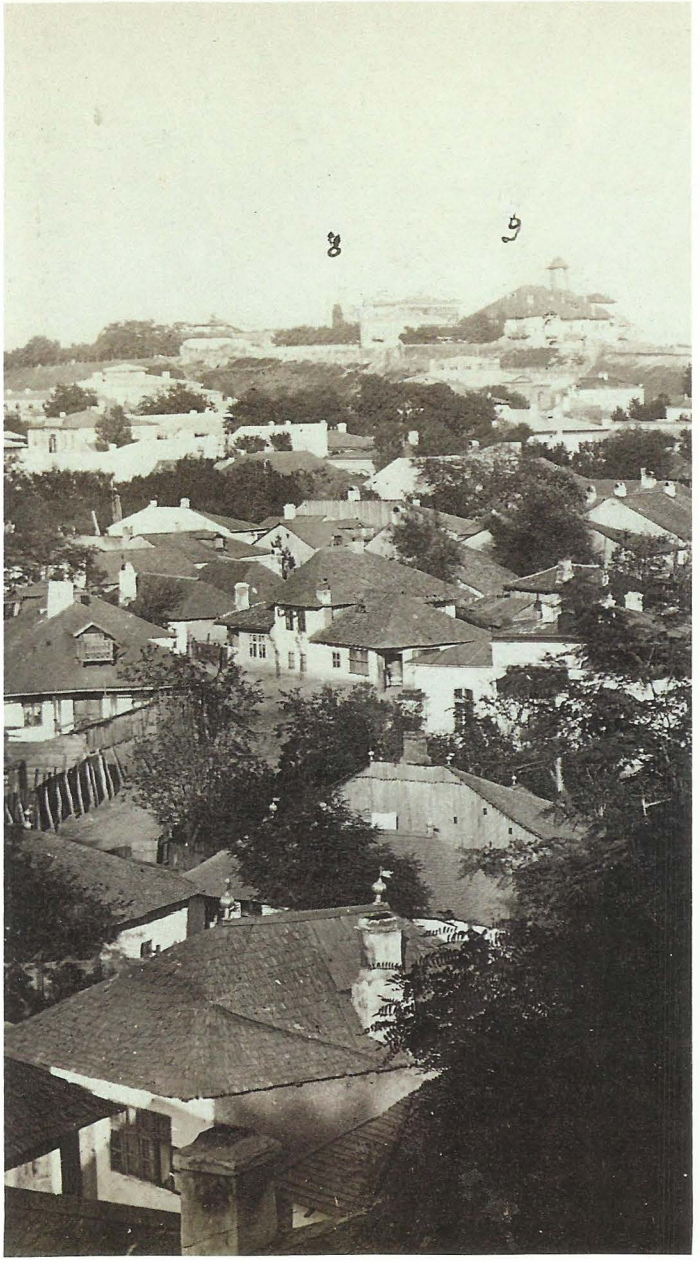

Panoramă de pe Dealul Spirii, formată din trei fotografii. Între cea din mijloc și ultima din dreapta nu există continuitate, lipsind o imagine, cea cu mănăstirea Antim. Unghiul ales este aproape identic cu cel din care Ludwig Angerer a fotografiat, prin 1855-1856, mahalaua Antim și cetatea Mitropoliei (foto de mai jos)

Panorama from the Spirii Hill, made up of three photos. There is no continuity between the middle and the right end pictures; the photo including the Antim Abbey is missing. The angle is almost identical to the one used by Ludwig Angerer in 1855-1856 to photograph the Antim neighborhood and the Metropolitanate citadel (see photo below).

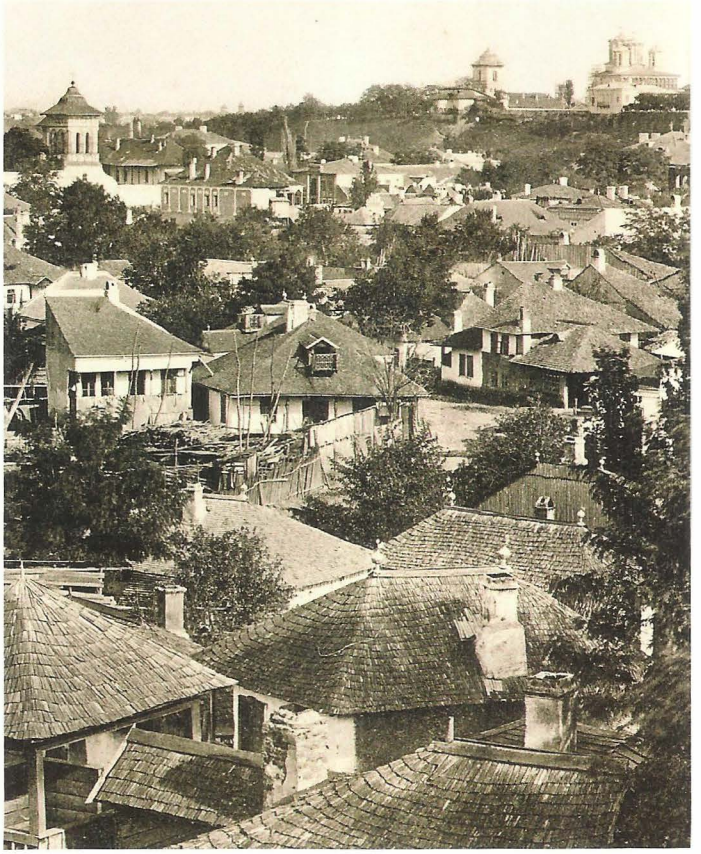

Vedere panoramică din clopotnița Mitropoliei către mănăstirea Radu-Vodă, biserica Sf. Spiridon Vechi și biserica Sf. Ecaterina.

Panorama view from the Metropolitanate Bell Tower, including Radu-Vodă Abbey, Old St. Spiridon Church and St. Catherine Church.

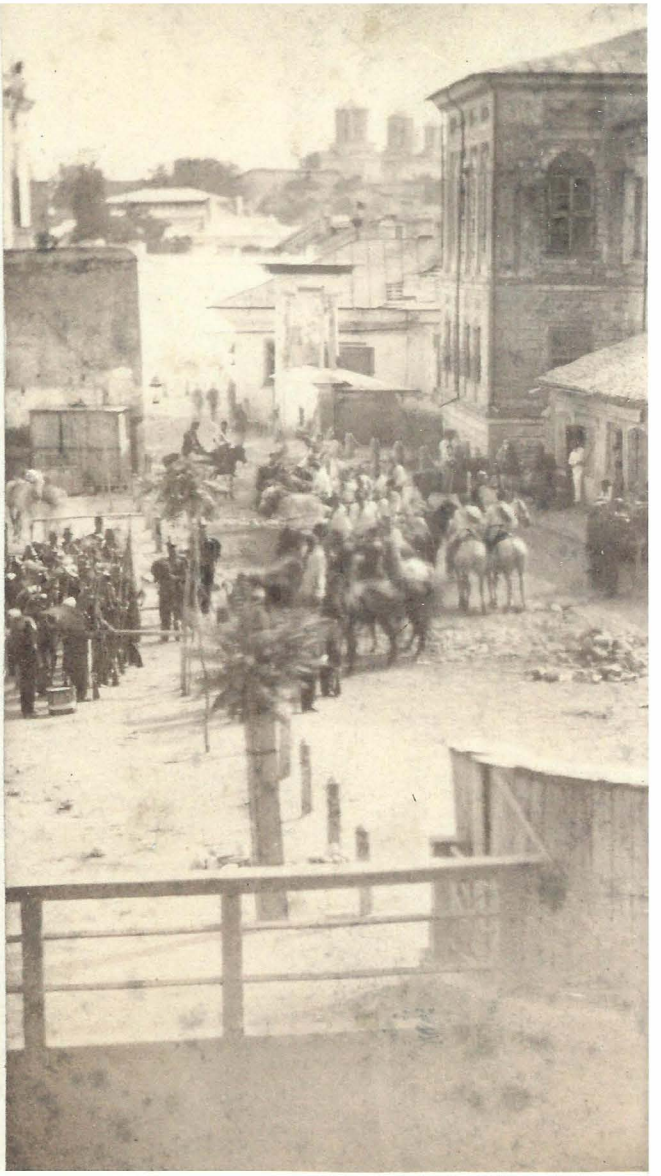

Stânga - Ostași lângă Piața 24 Ianuarie. Fotografiile au fost făcute în ideea realizării unei mici panorame. În dreapta vedem începutul Căii Craiovei și Curtea Apelativă (Tribunalul); în spate ghicim turnul-clopotniță și turla bisericii Domnița Bălașa, iar în depărtare turlele Mitropoliei. Lângă ostașii ce se odihnesc se observă grămezile de pietre de râu și bordurile de granit aduse pentru pavarea străzii și a pieței obținute după demolarea băilor domnești (vezi harta). Fotografiile au fost realizate de la etajul Hanului Verde, unde Szathmári își avea atelierul. Balustrada din prim plan mărginea albia Dâmboviței. Foto Muzeul Militar Național – Regele Ferdinand.

Left – Soldiers near the January 24 Square. The photos were made as part of a small panorama. On the right, one may see the beginning of the Craiova Road and the Court of Justice (Tribunal); behind in the background, one may guess the bell-tower and steeple of the Lady Bălașa Church, with the Metropolitanate Church in the distance. Next to the resting soldiers, mounds of pebbles and granite paving stones wait to be used as pavement on the street and square created by demolishing the Royal Baths (see map). The pictures were taken from the first floor of the Green Inn, where Szathmári worked. The railing in the foreground went alongside the Dâmbovița river.

Dedesubt – Piața 24 Ianuarie, aflată în apropierea locului unde se va construi Hala Mare, fotografiată din Hanul Verde. Albumul Elena Cuza; cca 1860.

Below – January 24 Square, close to the place where the Great Halls would be built, viewed from the Green Inn. The Elena Cuza Album, ca.1860.

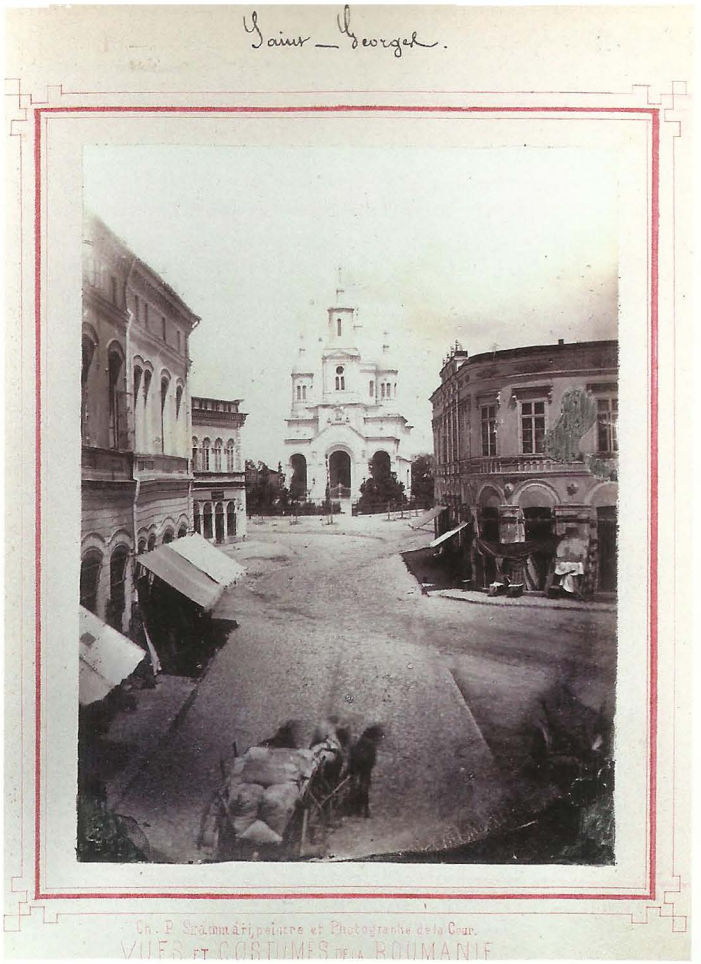

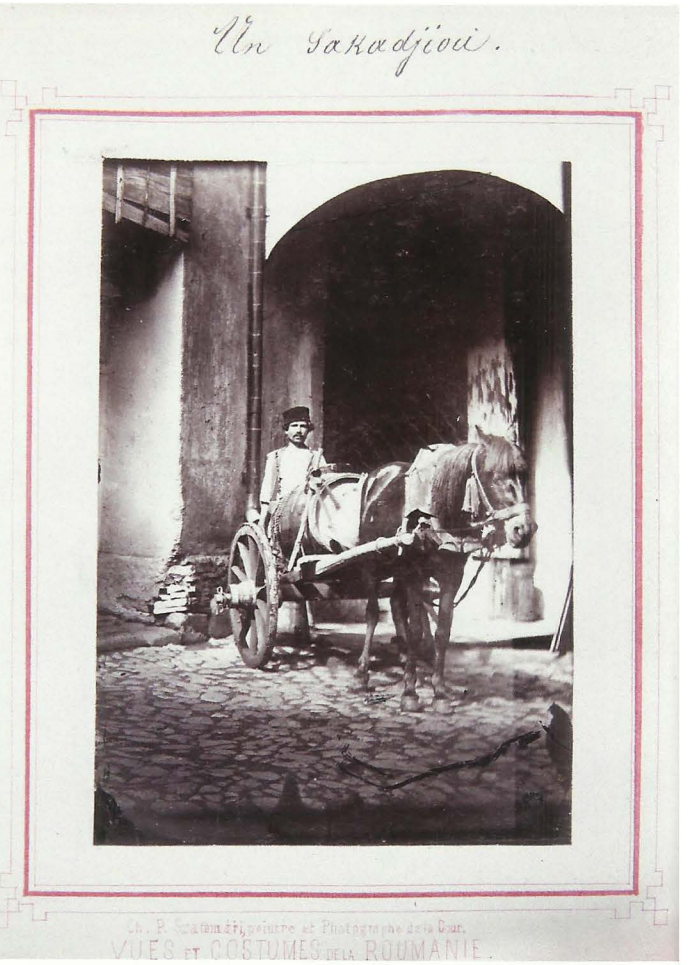

Stânga sus – Biserica și Piața Sf. Gheorghe Nou. În prim plan, strada Lipscani.
Deasupra – Sacagiu. Fotografiat probabil în curtea Hanului Verde, unde își avea Szathmári atelierul

Top left – New St. George Market and church, with Lipscani Street in the foreground.
Above – Water vendor. Probably photographed in the yard of the Green Inn.

Ciobani cu oile pe sub dealul Mitropoliei. Până la tăierea bulevardului Maria (fost G. Coșbuc) pe partea nordică a dealului și construirea Palatului Camerei Deputaților pe cea sudică, colina Mitropoliei avea versanții înierbați, cu pante moi, fără construcții. Numai bune pentru păscutul oilor.

Shepherds and their flocks under the Metropolitanate Hill. Before the building of Maria Avenue (formerly G. Coșbuc) on the northern slope and of the Chamber of Deputies Palace on the southern slope, the hill was covered in grass and has sweet slopes and no buildings – ideal for pasture.

Dreapta – Bragagiu. De observat hainele de tradiție oriental-balcanice ale celor doi negustori ambulanți, probabil turci. Din albumul Elena Cuza.

Right – Millet beer vendor. Note the oriental-Balkan traditional costumes of the two peddlers, probably Turks. The Elena Cuza Album.

Dreapta jos - Halvagiu

Dedesubt - Hanul lui Manuc. Aproape că nu a fost artist care să fi trecut prin București și să nu și lăsat o imagine a faimosului Han. Asemeni graficienilor Auguste Raffet, Michel Bouquet, August Lancelot sau a farmacistului-fotograf Ludwig Angerer, și Szathmári s-a lăsat ispitit în a face cel puțin două fotografii hanului cu care, de altfel, se învecina.

Bottom right – Halvah vendor.

Below – Manuc's Inn. There was almost no artist to visit Bucharest and not leave an image of the famous inn. Like graphic artists Auguste Raffet, Michel Bouquet, August Lancelot or pharmacist-photographer Ludwig Angerer, Szathmári also felt compelled to take at least two pictures of the neighboring inn.

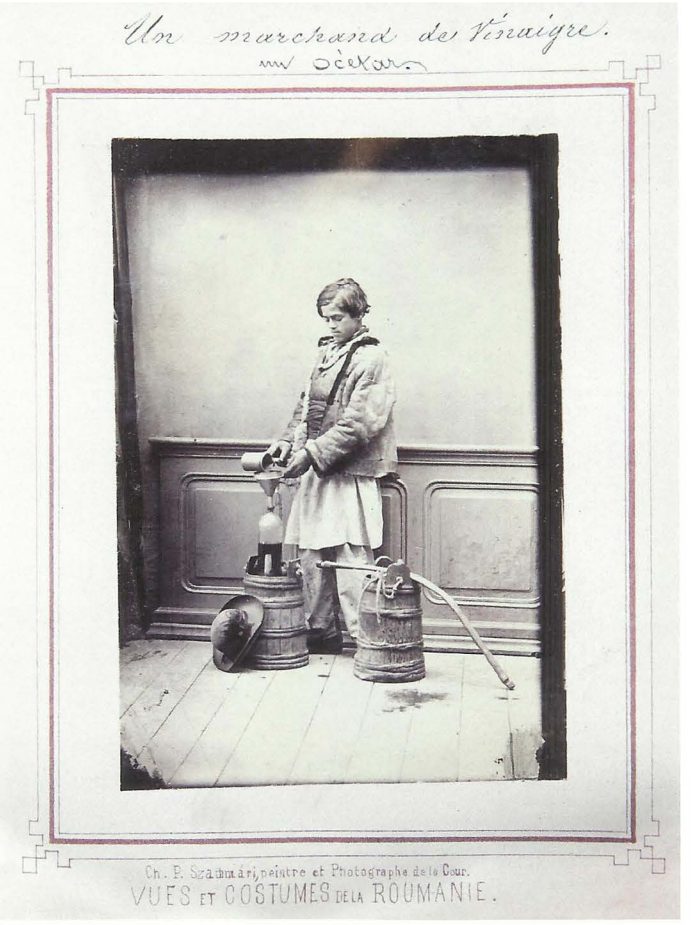

Deasupra –Tânăr vânzător ambulant de oțet - oțetar, cum scrie pe explicația în franceză
Stânga sus –Vânzător ambulant de fructe
Pagina alăturată, de la dreapta la stânga, de sus în jos – Același oțetar ca și cel de deasupra, iaurgiu, lăptăreasă sârboaică și o doamnă, un bucătar țigan

Above – Young vinegar vendor, or "vinaigrier", as the French legend states.
Top left – Fruit vendor
The following page, from right to left, downwards. – The same vinegar vendor as above, a yogurt vendor, a milk woman with a lady and a gypsy cook.

L'acteur Dimitriadi,
en costume de Montagnard, dans le vieux Valaque.
Ch. P. Szathmári, peintre et Photographe de la Cour.
VUES ET COSTUMES DE LA ROUMANIE.

Dreapta – Actorul Dimitriadi de la Teatrul Mare, în costum de muntean valah bătrân

Right - Actor Dimitriadi from the Grand Theatre dressed as an old Vallachian peasant.

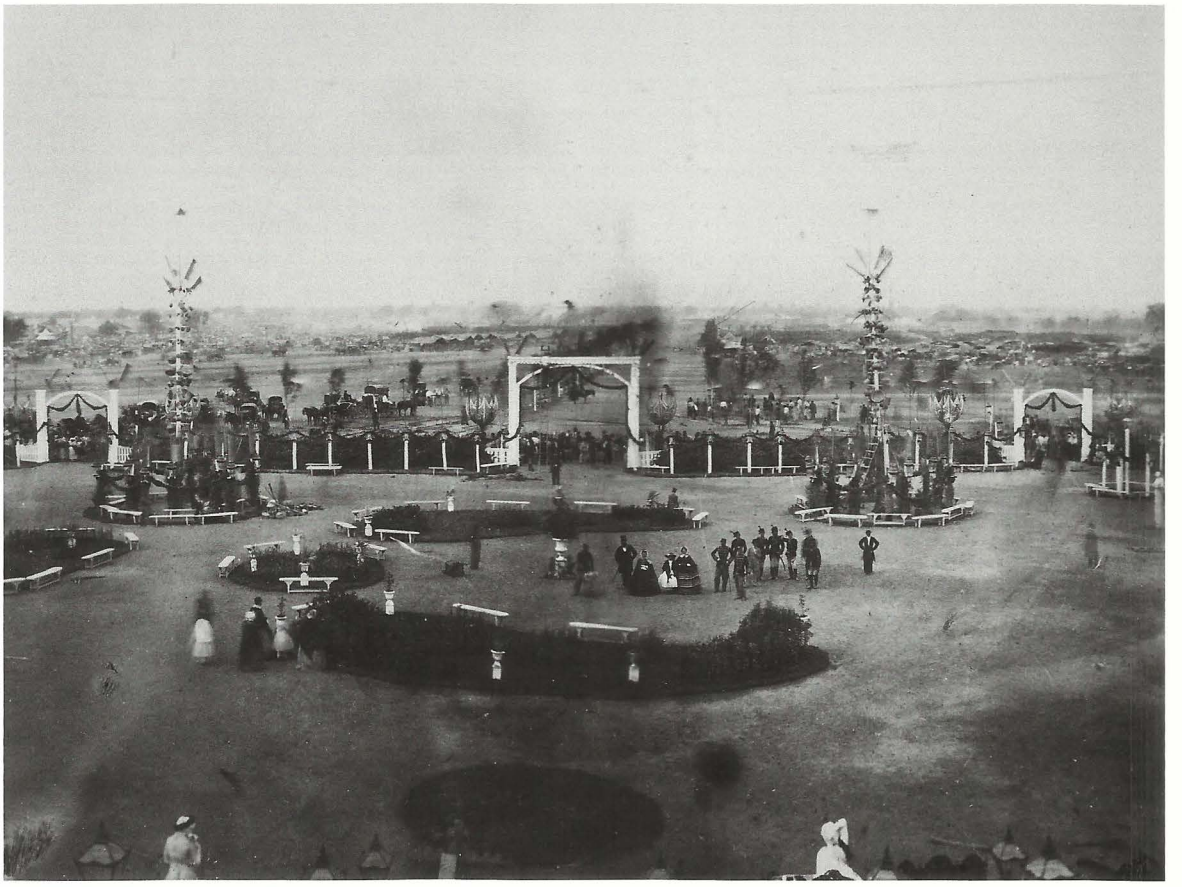

Sărbătoarea de Moși, pe câmpul de la Obor. Zona desfășurării festivităților oficiale. Imaginea alăturată a fost realizată prin lipirea digitală a două fotografii existente pe pagini separate în Albumul Elena Cuza.

The Moși Feast on the Obor market field. The area of the official festivities. The image was created by digitally pasting two photos presented on two separate pages in the Elena Cuza Album.

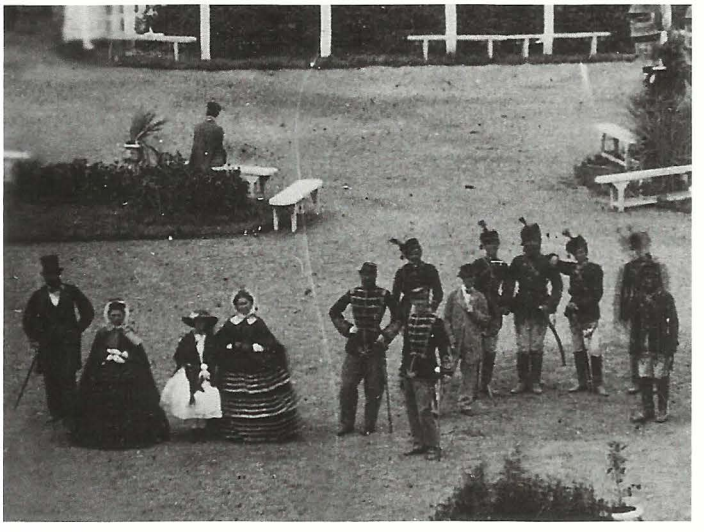

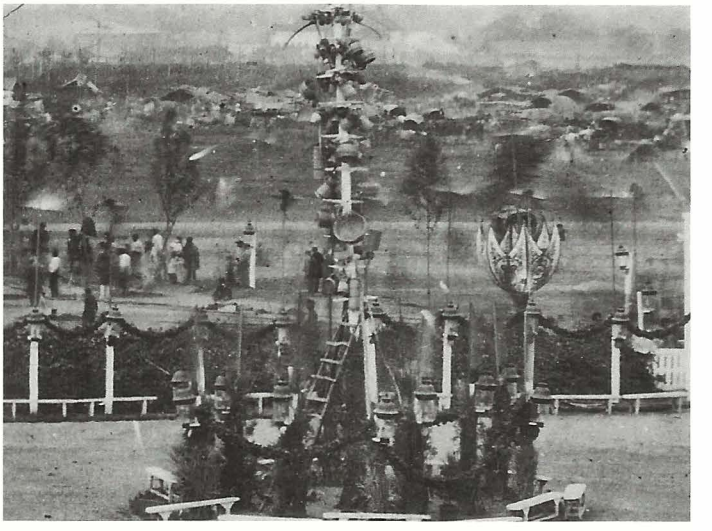

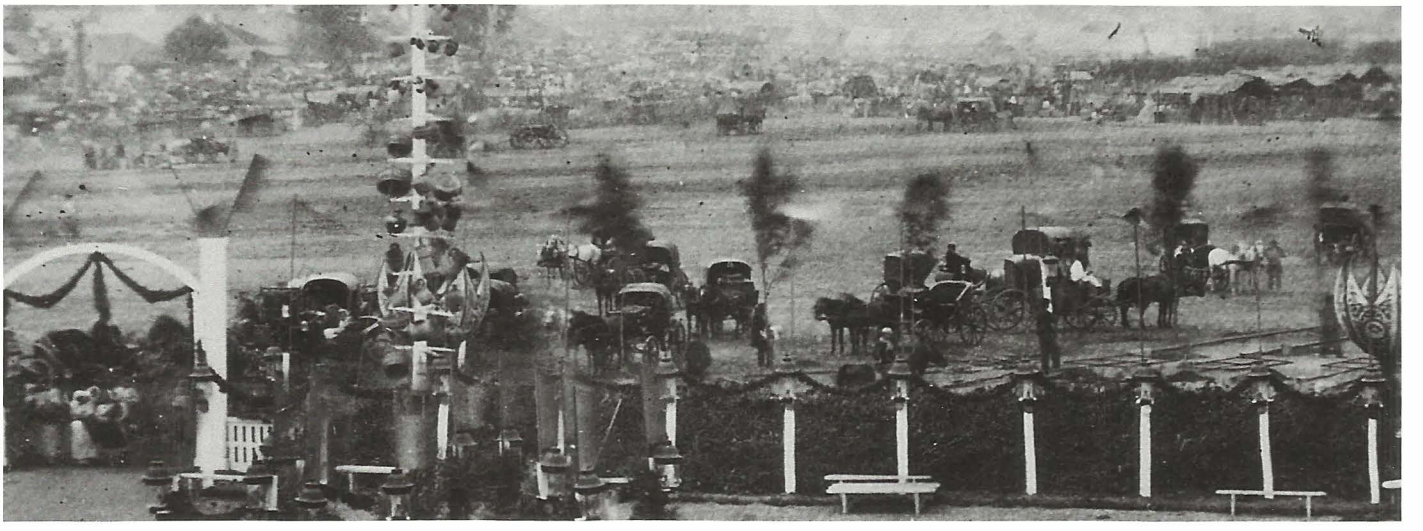

Două fotografii făcute la Târgul Moșilor cu aceiași vânzători de donițe. Umbrarul este amenajat în spatele uriașei căruțe ale cărei roți se observă în stânga, pline de noroi.
În a doua imagine, un domn cu țilindru pe cap și însoțit de un copil, pozează într-un potențial client. Albumul Elena Cuza.

Two pictures of the same two barrel vendors from the Moșilor Fair. The shade is placed behind the huge cart whose muddy wheels may be seen on the left. In the second photo, a gentleman in a tall hat accompanied by a child poses as a potential client. The Elena Cuza Album.

Târgul Moșilor – Cu flerul său extraordinar, Szathmári a știut să caute și să surprindă elemente etnografice pe cale de dispariție, precum unele aspecte tradiționale ale vechilor târguri. Târgul Moșilor, așa cum îi spune și numele, era specializat, inițial, pe produse legate de cultul morților: oale, străchini și donițe pentru pomeni, cruci de lemn pictat, cruci din piatră aduse din zona Muscelului, dar și multe alte obiecte făcute la sat și utile orășenilor, precum roți de car, lăzi (tronuri) de zestre, furci, greble, coase etc.
Sus – Negustor de cruci de piatră
Jos – Negustor de cruci de lemn, pictate

The Moșilor Fair – With his extraordinary flair, Szathmári knew how to find vanishing ethnographic elements, like some traditional aspects of the old market fairs. Moșilor Fair, as the name said (the Old Men's Fair), was specialized on the cult of the dead: it sold clay pots and bowls and barrels for commemoration meals, painted wooden crosses, stone crosses brought from the Muscel region, but also many other items made in villages but useful to city dwellers as well: cart wheels, dowry chests, forks, rakes, scythes, aso.
Top – Stone crosses vendor
Bottom – Painted wooden crosses vendor

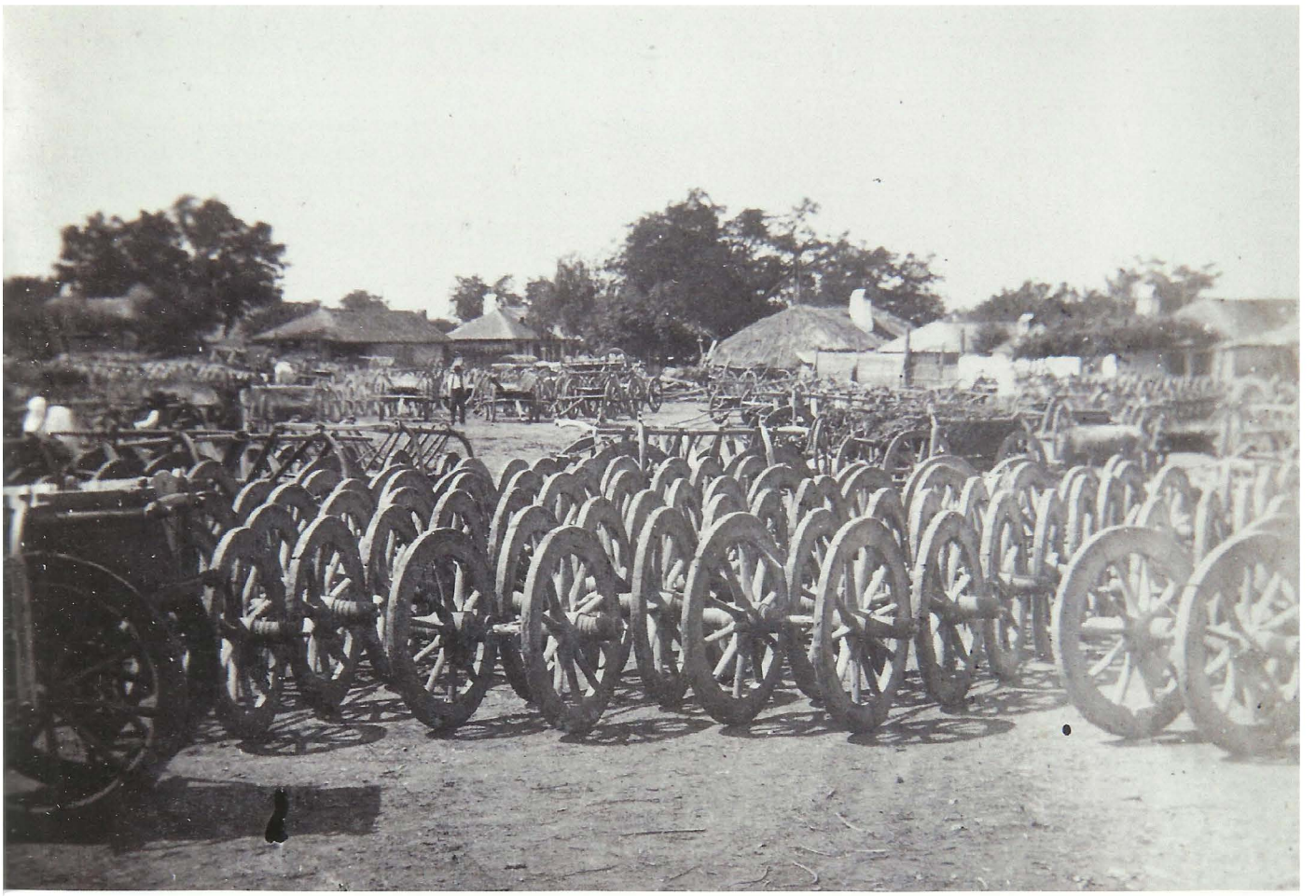

Sus - Vânzători de roți de car
Jos - Vânzători de coșuri de nuiele

*Top – **Cartwheel vendors***
*Bottom – **Wicker basket vendors***

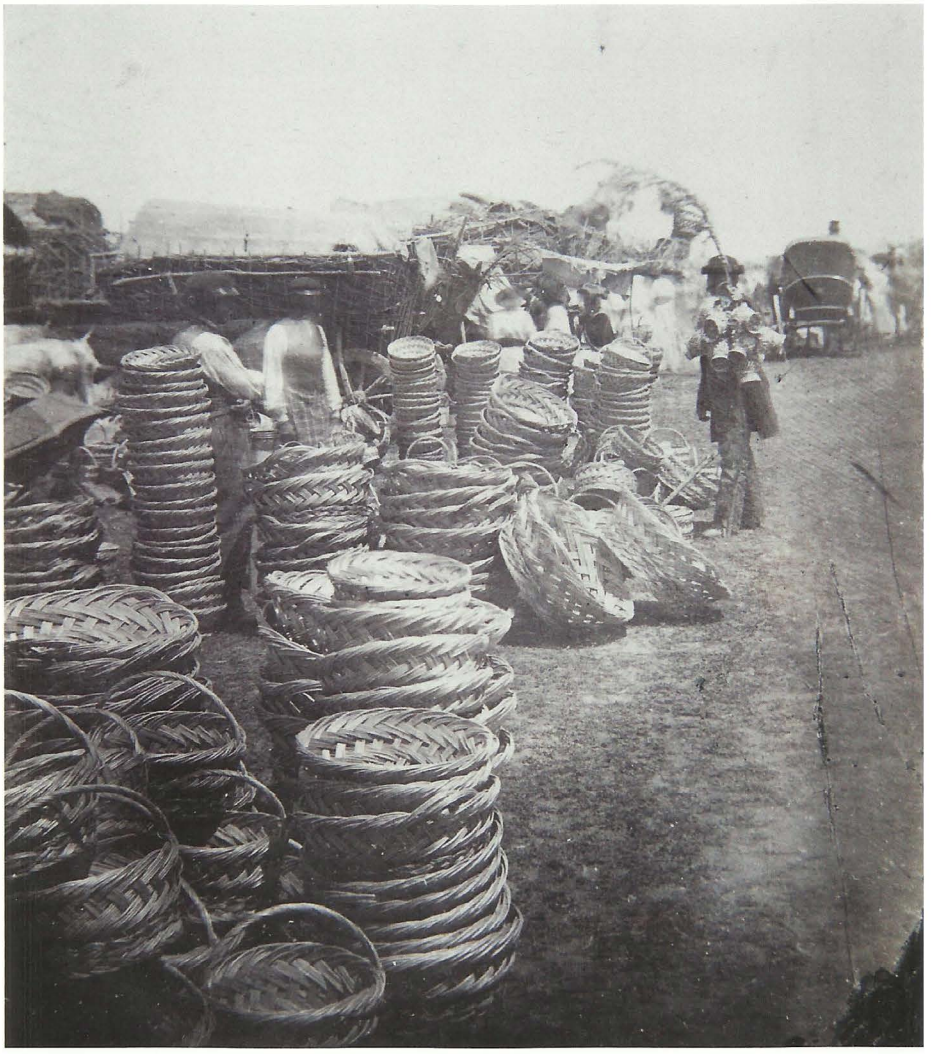

10 Mai pe Câmpul de la Filaret. La acel moment, la 10 Mai – ziua națională - se serba proclamarea lui Carol de Hohenzollern-Sigmaringen ca domn al Principatelor Unite (în 1866). Nu întâmplător la aceeași dată, dar în 1881, Carol era proclamat rege al României. Fotografia este realizată, probabil, înainte de anul 1870 și merită studiată cu atenție pentru numeroasele detalii interesante.

The 10th of May on the Filaret Field. At that time, that 10th of May was the national day, marking the coronation of Carol of Hohenzollern-Sigmaringen as prince of the United Principalities (in 1866). Not by accident, Carol was crowned as king of Romania on the same day, in 1881. The picture was probably taken before 1870 and deserves close attention for its many interesting details.

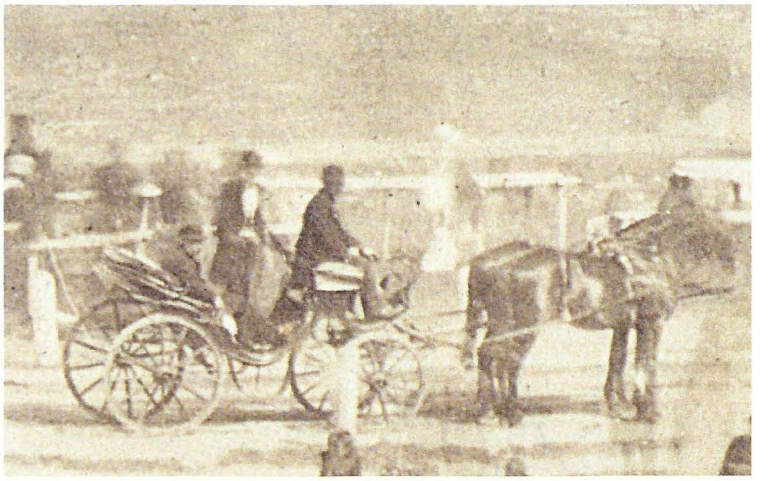

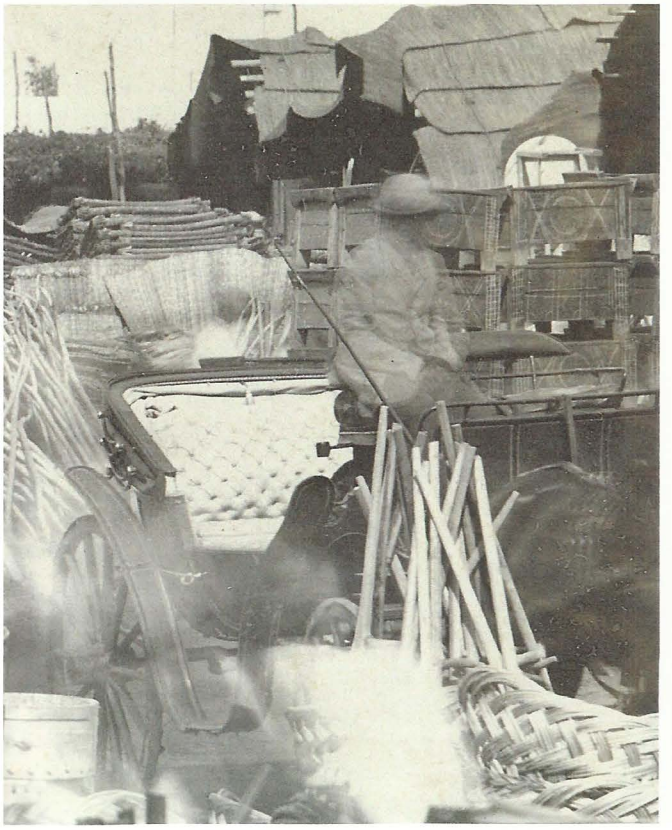

Târgul de la Moşi(?). Melițe, lopeți de lemn pentru brutari, cozi de coase, lăzi de zestre cu cioplituri, coșuri de nuiele, rogojini.

The Moșilor Fair(?). Hemp breakers, wooden pallets for bakers, scythe handles, carved dowry chests, wicker baskets, straw mats.

Dreapta – Târg în piața Sf. Anton (P-ța Brâncoveanu în titlul fotografiei) fosta piață a Pușcăriei (înainte de Marele Foc din 1847). Această fotografie, aflată într-unul din cele trei albume „România", este complet inedită datorită imposibilității de a fi reprodusă (este foarte albă în original). Pentru a putea fi reprodusă, imaginea a fost prelucrată digital. Astfel, în spatele negustorilor din piață, observăm, ascunsă în tufe, crucea care marchează altarul vechii biserici Sf. Anton, arsă în Marele Foc din 1847. Mai în spate, strada Pânzari (vezi detaliul), a negustorilor de albituri și pânzeturi, azi dispărută sub bulevardul Brătianu, undeva prin fața magazinului Cocorul.

Right – A fair in St Anton Market (named Brâncoveanu Market in the photo title), formerly the Prison Market (before the 1847 Great Fire). This photo, which appeared in one of the three "Romania" albums, is republished here for the first time, because it was so difficult to reproduce (very white in the original). In order to be printed here, the image was digitally processed. Thus, behind the vendors in the market, the cross marking the altar of the old St. Anton Church, burnt in the 1847 Great fire, emerges from the vegetation. Further behind, Pânzari Street (see detail), the abode of linen and textile traders, today buried under the Brătianu Avenue, somewhere in front of "Cocorul" store.

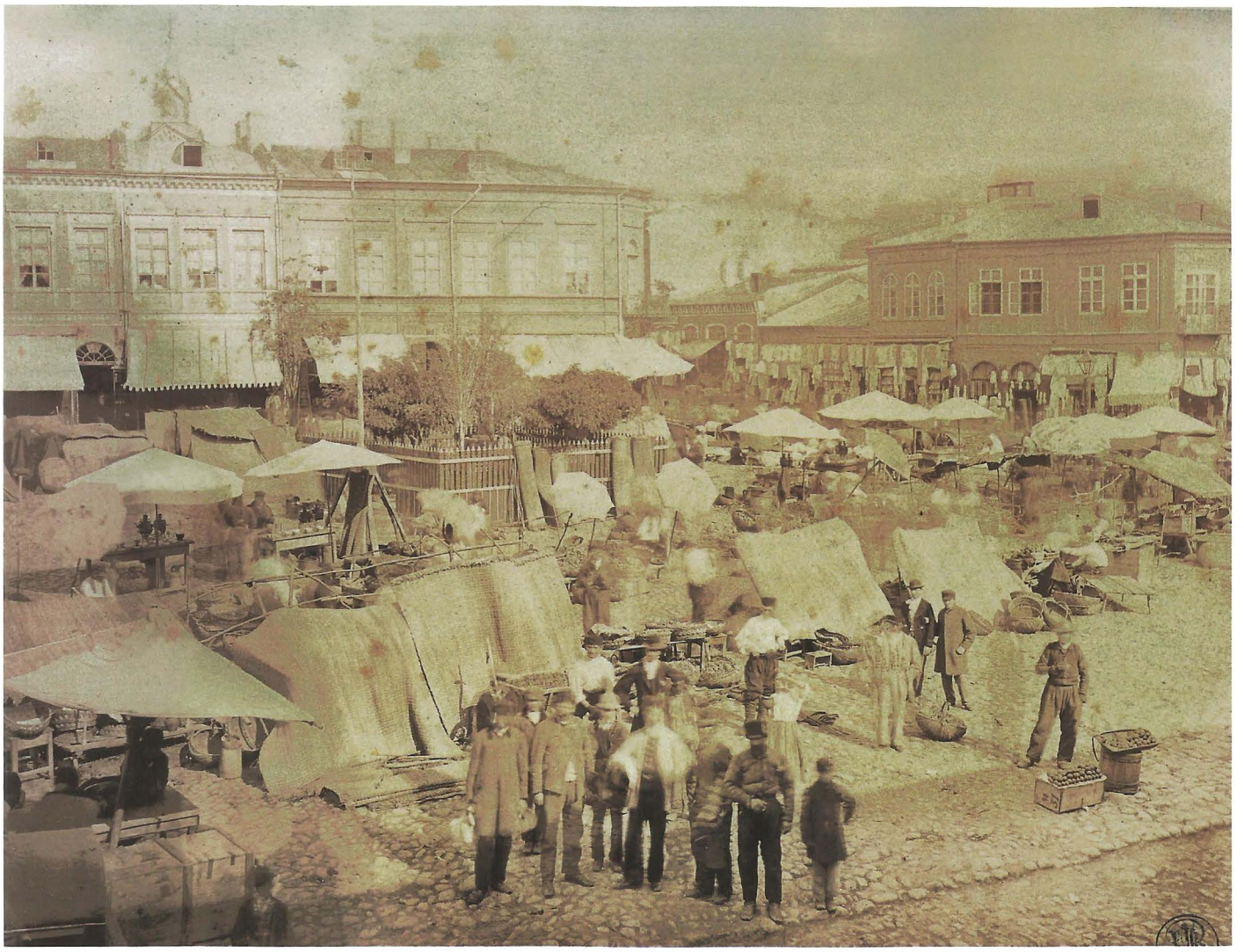

Pantelimon. Casă țărănească de chirpici, acoperită cu stuf.

Pantelimon village, near Bucharest. Peasant cob house covered in reed.

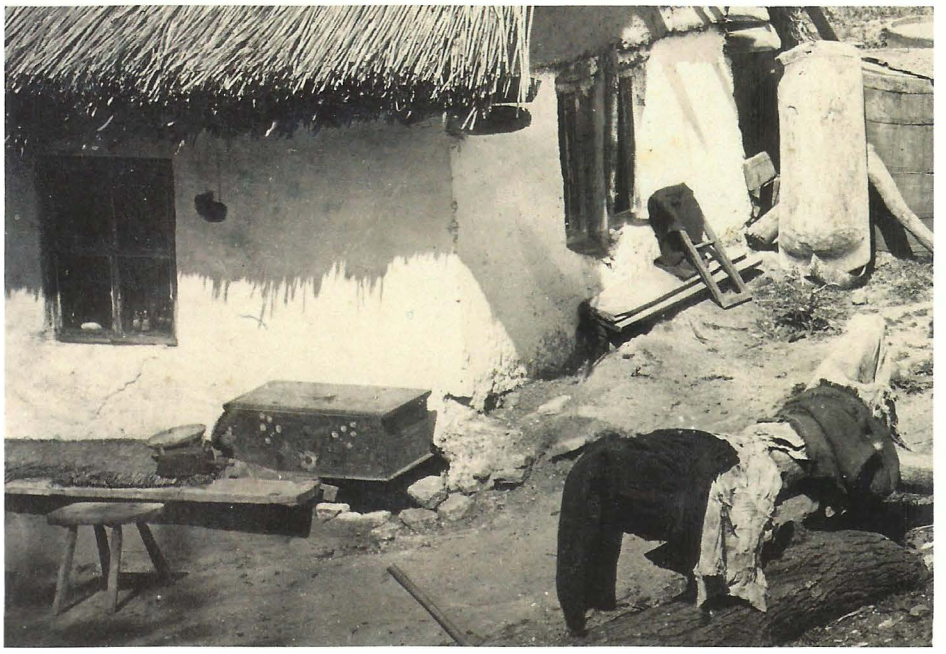

Sus - Biserica Mitropoliei, vedere dinspre răsărit. În stânga se poate ghici forma Camerei Deputaţilor, amenajată în clădirile stăreției.
Jos - Biserica Mitropoliei, vedere dinspre vest

Top – The Metropolitanate Church, seen from the East. On the left, the shape of the Chamber of Deputies may be guessed among the buildings of the abbey. Bottom – the Metropolitanate Church seen from the West.

La origine, clădirea Universității, proiectată de arhitectul Alexandru Orăscu și terminată în 1864, a fost numită Academia, după numele fostei Academii domnești din incinta mănăstirii Sf. Sava, pe temeliile căreia fusese construită. Iar în fața ei, pe locul obținut prin demolarea mănăstirii Sf. Sava, s-a amenajat o porțiune de bulevard lat, Bulevardul Academiei, devenit, peste ani, prin prelungire, Elisabeta. În această fotografie vedem lucrările la noul bulevard al Academiei.

Originally, the University building designed by architect Alexandru Orăscu and completed in 1864 was named the Academy, after the name of the former Princely Academy inside the St. Sava monastery, on whose foundations it had been built. In front of it, on the place created by demolishing St. Sava, a portion of avenue was built. The Academy Avenue would later be continued westwards and become Queen Elisabeth Avenue. This picture shows the works for the new Academy Avenue.

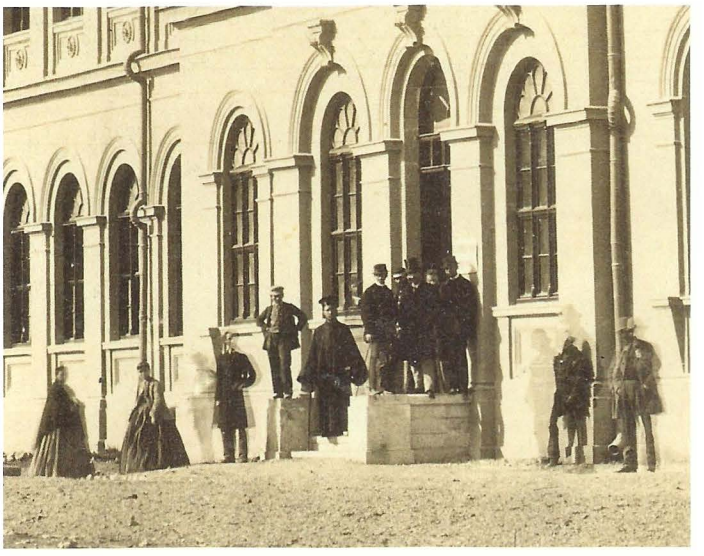

Dreapta jos: Dezvelirea statuii lui Mihai Viteazul, ridicată în fața Academiei, fusese amânată de șapte luni, iar acest lucru stârnea nemulțumirea populației. Statuia fusese adusă la București, din Franța (sculptor Albert Carrier-Belleuse) în 1873, montată pe soclu și lăsată acoperită. Imaginea lăsată de Szathmári ne prezintă aspectul statuii în perioada de după montare și înaintea dezvelirii ei la 8 noiembrie 1874.
După un clișeu de sticlă.

Below right: The unveiling the statue of Michael the Brave, in front of the Academy, had been postponed for seven month, to the great discontent of the public. The work signed by Albert Carrier-Belleuse had been brought to Bucharest from France in 1873, mounted on the pedestal and left covered. The picture left by Szathmári shows the statue after being mounted, but before being unveiled on November 8, 1874. After a glass plate.

O imagine asemănătoare cu cea din stânga, dar care nu face parte din Albumul „România”.

A photo similar to the one on the left, but not included in the Romania Album.

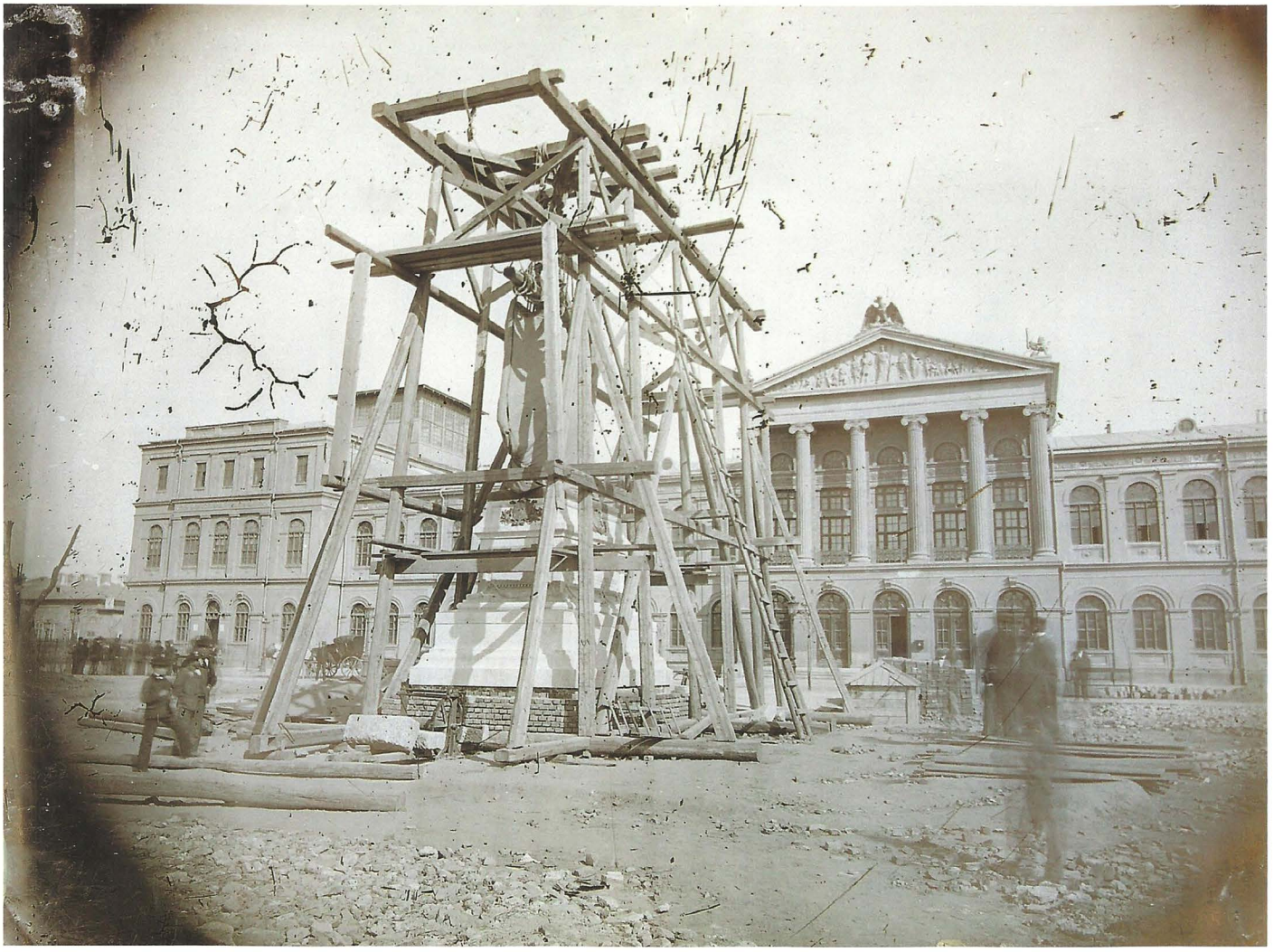

Gara de Nord (numită a Târgoviștei la acea vreme), vedere exterioară. Gara a fost inaugurată în 1872. Astăzi, vechea intrare principală, flancată de două turnuri, nu mai este folosită. Albumul „România".

The North Station (then named Târgoviștei Station), exterior view. The station was inaugurated in 1872. Today, the old main entrance, flanked by two towers, is no longer used. The Romania Album.

Gara Filaret, prima gară din București, deschisă în 1869. Între această gară și Giurgiu s-a construit prima cale ferată de pe teritoriul Principatelor Unite. Giurgiul era, la acea vreme, datorită portului la Dunăre, principala poartă către și dinspre Europa. Albumul „România".

The Filaret Station, the first one in Bucharest, was opened in 1869. The first railway in the United Principalities was built to connect this station to Giurgiu, a Danube port city which, at the time, was the country's main gate to Europe. The Romania Album.

Vedere interioară a Gării de Nord, cea mai veche imagine a acestei gări. Interesant de observat, în planul îndepărtat, cartierul din jurul Gării.

Interior view of the North Station and the oldest existing picture of this site. The neighborhood surrounding the station makes an interesting background.

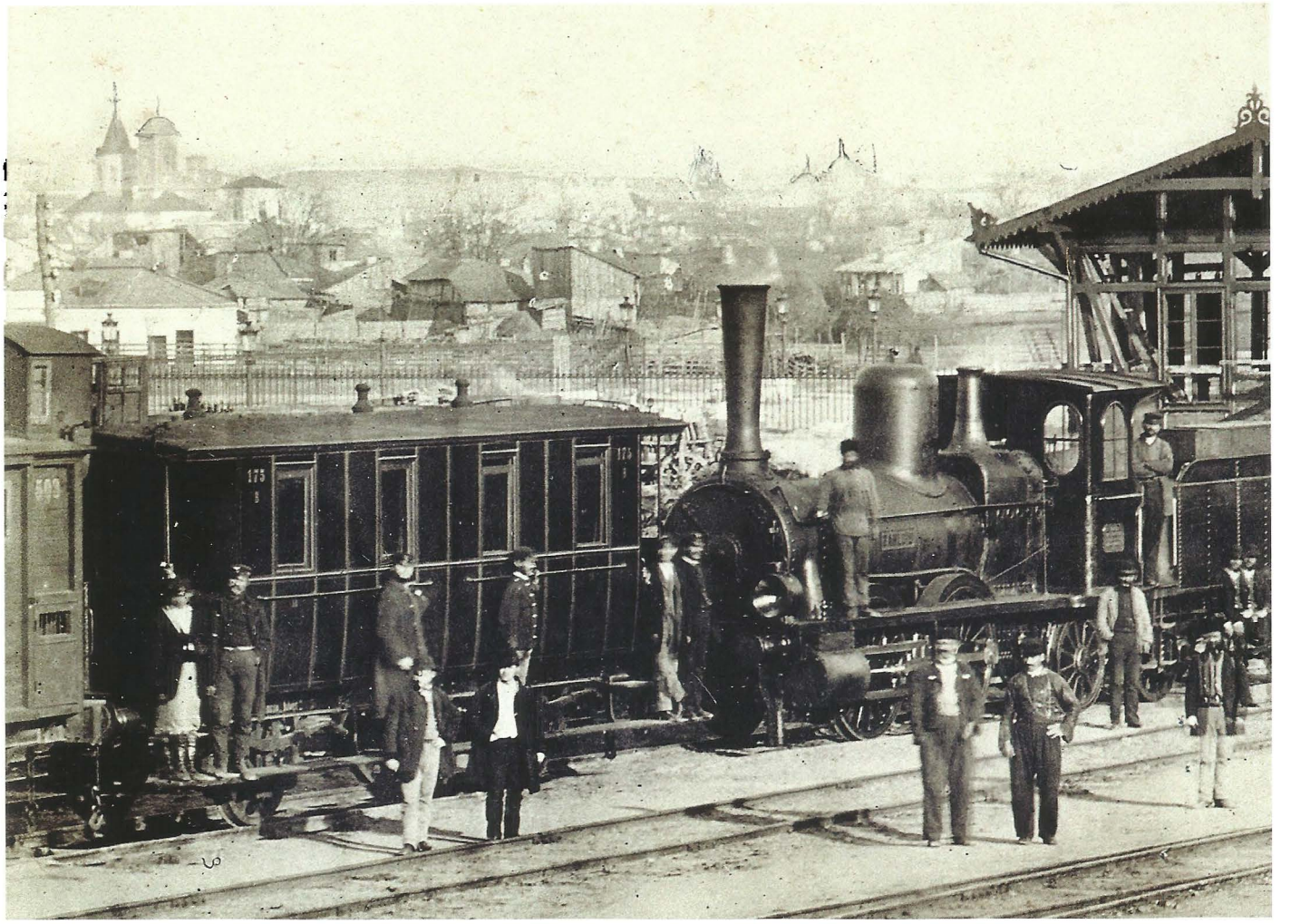

Photographie de Szathmári.

Turnul Colții, biserica Colțea. Deasupra intrării, stema Cantacuzinilor, vulturul bicefal al Bizanțului, flancat de doi lei, aflată azi în lapidariul Muzeului Național de Artă al României.

The Colţea Tower near the Colțea Church. Above the entrance, the coat of arms of the Cantacuzino family, flanked by two lions – today, in the lapidarium of the Romanian National Art Museum.

Stânga – Turnul Colții, vedere dinspre Palatul Suțu. În plan îndepărtat, văzută prin arcada turnului, se pot observa statuia spătarului Mihail Cantacuzino şi pridvorul bisericii Colțea. Din albumul „România".

Left – The Colțea Tower seen from the Suțu Palace. In the background, through the tower arch, one may glimpse Chancellor Mihail Cantacuzino's statue and the porch of the Colțea Church. The Romania Album.

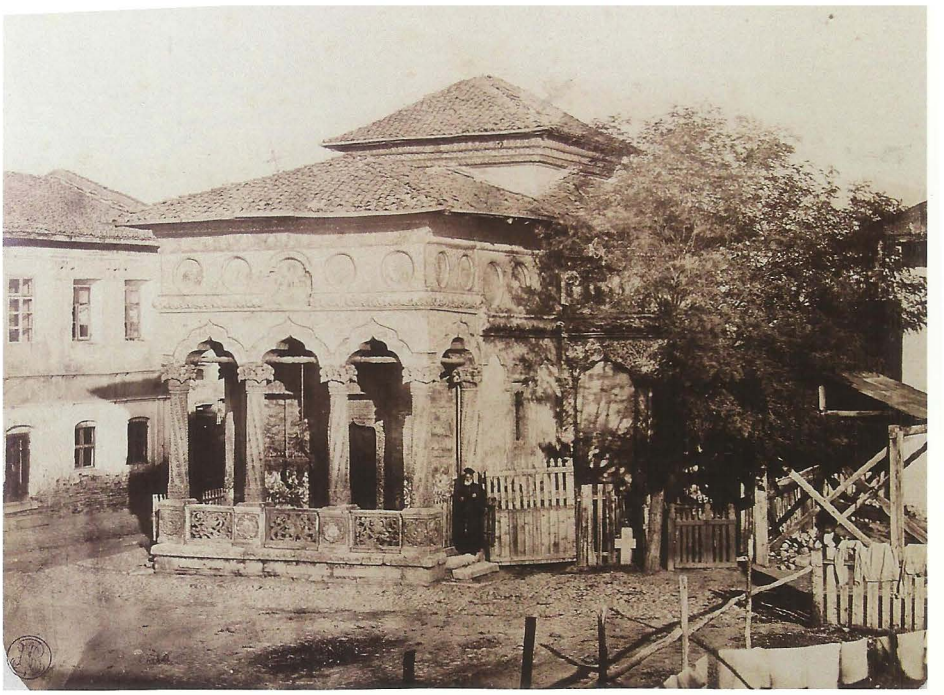

Biserica Stavropoleos, la câțiva ani după demolarea parțială a hanului. Fotografii din albumul „România". În pridvor, probabil, egumenul lăcașului, care din 1861 este Calinic. Cel de dinainte, Leontie, insistase de mai multe ori ca biserica să fie demolată și construită alta nouă.

Stavropoleos Church, a few years after the partial demolition of the inn. Photos from the Romania Album. On the porch, probably Calinic, who was the abbot since 1861. The previous abbott, Leontie, had insisted for the church to be demolished and a new one to be built instead.

Interiorul pridvorului bisericii Colțea, neschimbat până astăzi.

The inside of the Colțea Church porch, unchanged to this day.

Biserica Colțea, aspectul pridvorului înaintea încastrării între coloane a balustradei sculptate cu reliefuri, provenind de la Turnul Colții.

The porch of Colțea Church, before the sculpted railings from the Colțea Tower were inserted in between its pillars.

MONASTIREA BUCUR.

Dreapta – Ansamblul mănăstirea Radu-Vodă şi bisericuţa Bucur-Ciobanul (paraclisul de cimitir al mănăstirii). Incinta mănăstirii Radu-Vodă a fost demolată în jurul anilor 1870, deci fotografiile sunt dinainte de acest moment, probabil pe la 1867.

Right – The complex consisting of Radu-Vodă Abbey and the small Bucur-the-Shepherd Church (the cemetery chapel of the abbey). The abbey buildings at Radu-Vodă were demolished around 1870, therefore the photos were taken before that, probably around 1867.

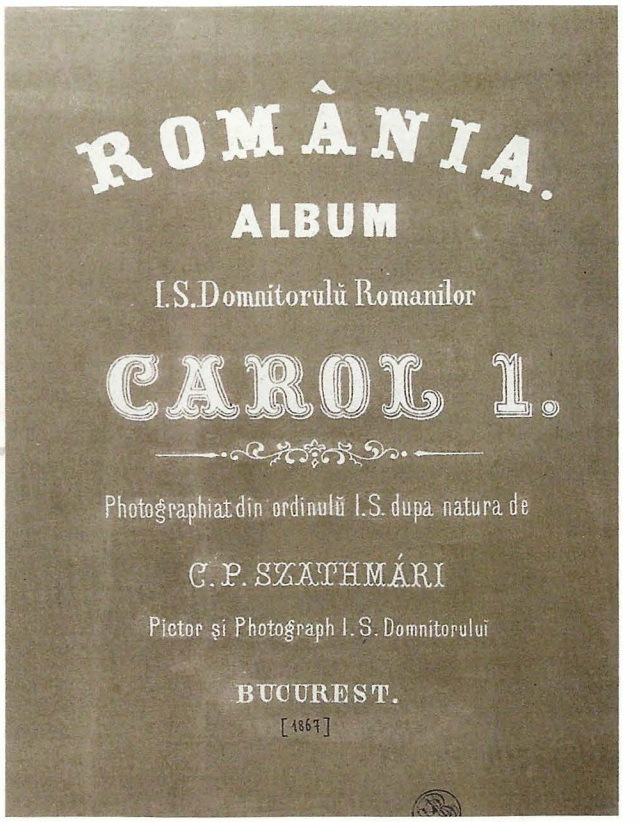

Stânga – Pagina de titlu a unuia dintre cele trei albume de fotografie „România" păstrate la Biblioteca Academiei Române.

Left – The title page of one of the tree remaining copies of the Romania Album, kept at the Romanian Academy Library.

Gospodărie (probabil a mănăstirii Radu -Vodă) cu grajduri pe malul Dâmboviţei, în apropiere de bisericuţa Bucur.

Household with stables (probably a property of the Radu-Vodă Abbey) on the banks of the Dâmboviţa, nearby Bucur Church.

Vedere asupra bisericuței Bucur și a mănăstirii Radu-Vodă, scurt timp după demolarea incintei acesteia din urmă (aprox. 1875). De remarcat femeia și copilul de lângă copacul din centrul imaginii, turlele bisericii Sf. Spiridon Nou acoperite de pridvorul bisericuței Bucur, dar și grajdurile închise din prim plan. Atribuirea acestei fotografii lui Szathmári nu este sigură.

View of the Bucur Church and Radu-Vodă Abbey, shortly after the walls of the latter were demolished (around 1875). Note the woman and child next to the central tree, the steeples of New St. Spiridon covered by the porch of little Bucur-the-Shepherd Church and the closed stables in the foreground. Szathmári's paternity of this photo is uncertain.

Foișorul cu cișmea, în stil oriental, ctitorit de Grigore al II-lea Ghica, la 1751, împreună cu mănăstirea și spitalul Pantelimon (azi restaurantul Lebăda). Demolat la finele anilor 1960. După un clișeu pe sticlă inedit.

The oriental kiosk with a water fountain was built under the patronage of Prince Grigore Ghica II in 1751, along with the Pantelimon monastery and hospital (today's Lebăda restaurant). Demolished at the end of the 1960's. After an unpublished glass plate.

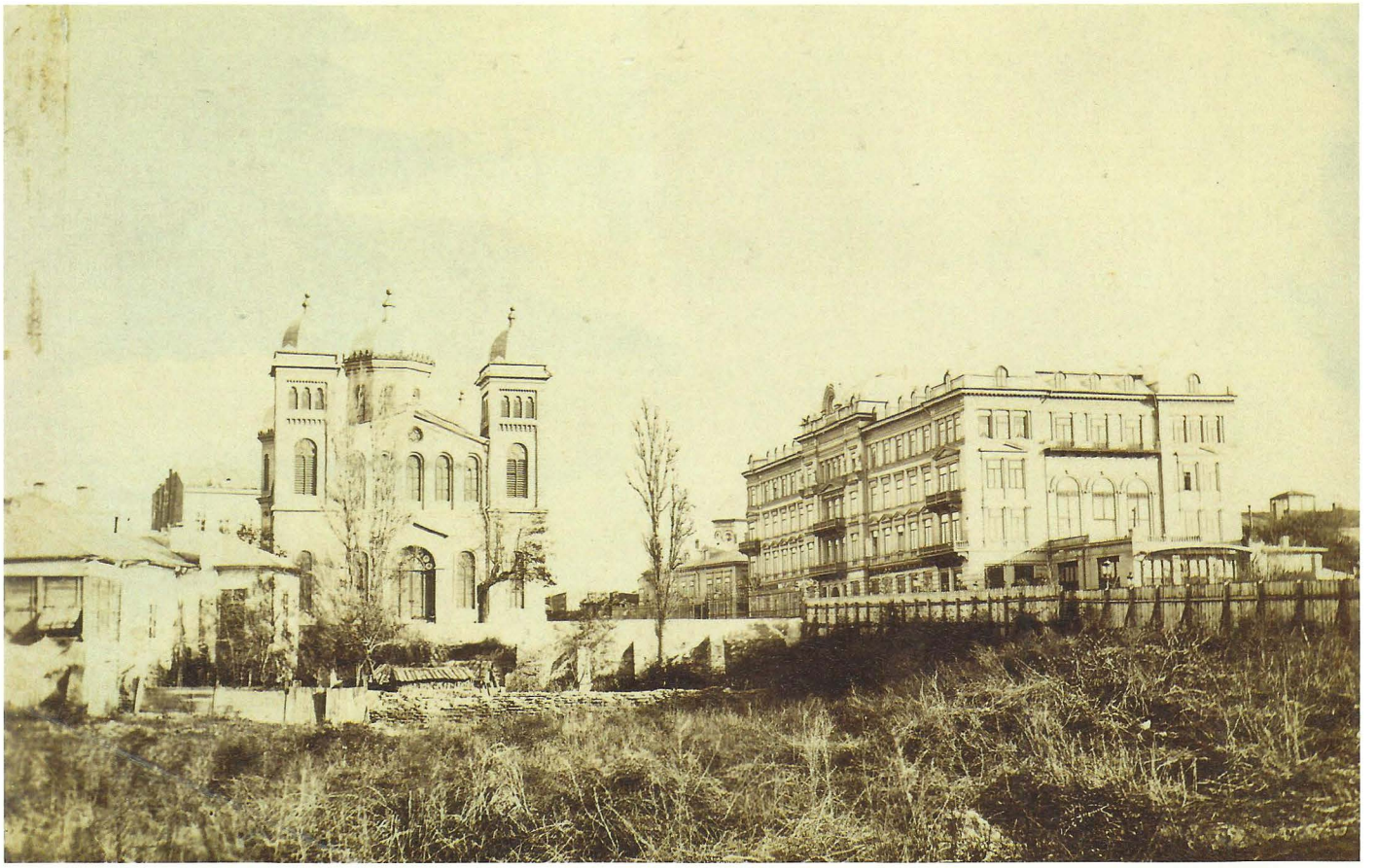

O fotografie inedită, realizată scurt timp după finalizarea *Grand Hotel du Boulevard* (inițial numit *Hotel Herdan*; în dreapta), ne prezintă aspectul bisericii Sărindari, după demolarea incintei mănăstirești (biserica va fi restaurată între 1862-1879 și va fi demolată complet în 1896). Aprox. 1873.

An unpublished photo, taken shortly after the completion of the Grand Hotel du Boulevard (formerly Herdan Hotel, on the right), shows us the Sărindari church, after the monastery surrounding it was demolished. The church would be restored in 1862-1879 and completely demolished in 1896. Ca. 1873.

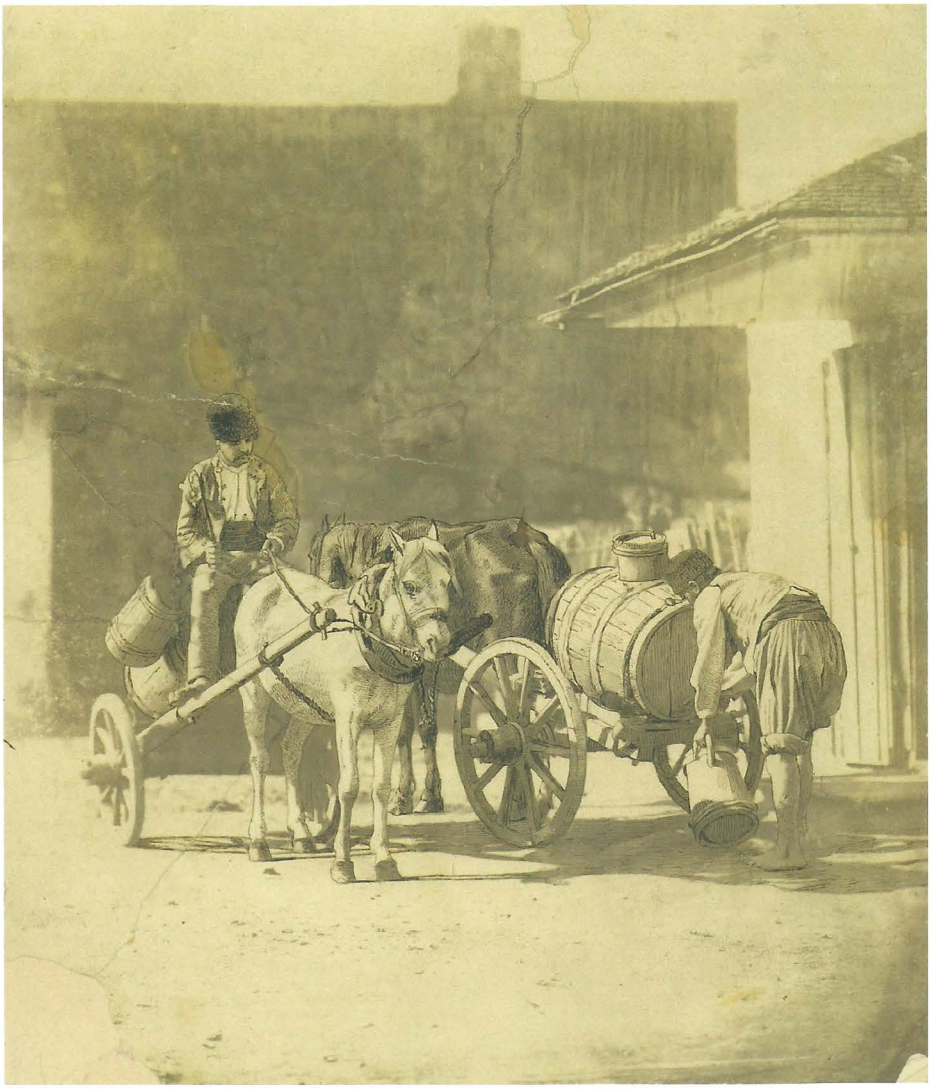

Sacagiu. Fotografie în tehnica colodium umed, completată cu un desen în peniță. Este greu de înțeles, azi, de ce bucureștenii preferau să cumpere apă din Dâmbovița și nu își săpau mai multe puțuri. Să fi fost apa freatică mai rea decât cea din gârlă? După această imagine, Szathmári a mai realizat unele acuarele.

Water vendor. Wet collodium photo painted over in ink. It is hard to understand nowadays why Bucharest dwellers preferred to buy their water, brought from the Dâmbovița, instead of digging more wells. Could underground water have been worse than river water? Szathmári used this image as a model for several watercolors.

Deasupra – Panorama de 360 grade, din Turnul Colții, din șapte fotografii lipite pe pânză (aici, reproduse 3). Vedere către biserica Sf. Gheorghe Nou. În prim plan spitalul Colțea.

Above – 360 degrees panorama from the Colțea Tower, from seven photos glued on canvas (3 shown here). View towards New St. George Church. The Colțea hospital may be seen in the foreground.

Dedesubt – Panorama din Turnul Colții. Vedere către Palatul Suțu și Universitate (Academia). A se remarca biserica Sf. Sava, ce va fi demolată la scurt timp după realizarea acestei panorame.

Bellow – Panorama from the Colțea Tower. View over the Suțu Palace and the University (Academia). Note St. Sava church, soon to be demolished.

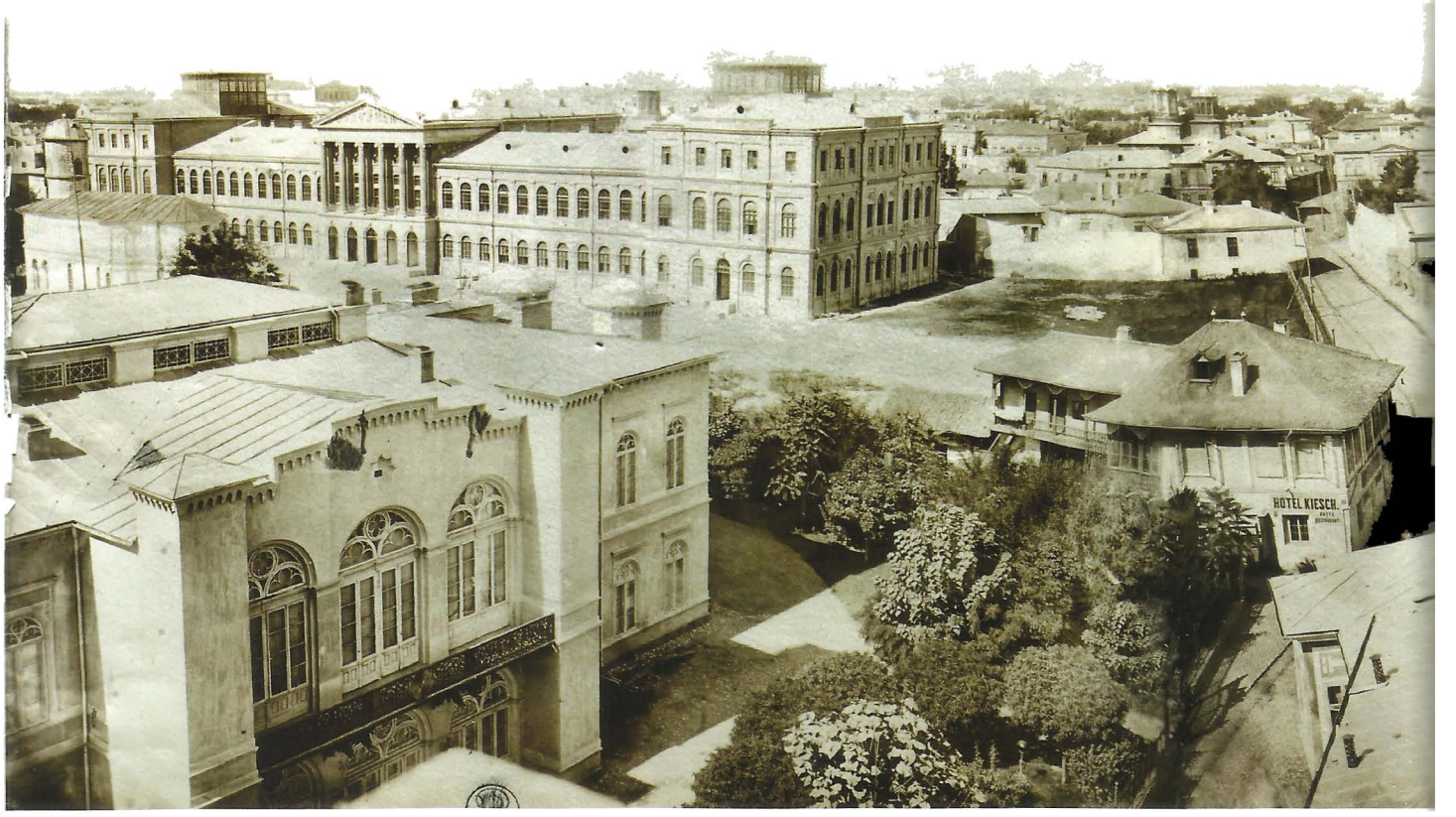

Deasupra – Vedere în josul uliței Colței, către Bărăția. În dreapta, biserica Sf. Ilie (azi biserica bulgară) și terenul Hanului Colții parțial demolat. Aprox. 1864

Above – View down Colțea Alley, towards the Bărăția. On the right, St. Elijah Church (today the Bulgarian Church) and the grounds of the Colțea Inn, partially demolished. Around 1864.

Dedesubt– Biserica Sf. Sava, detaliu din fotografia din stânga

Below – St. Sava Church, detail from the photo on the left.

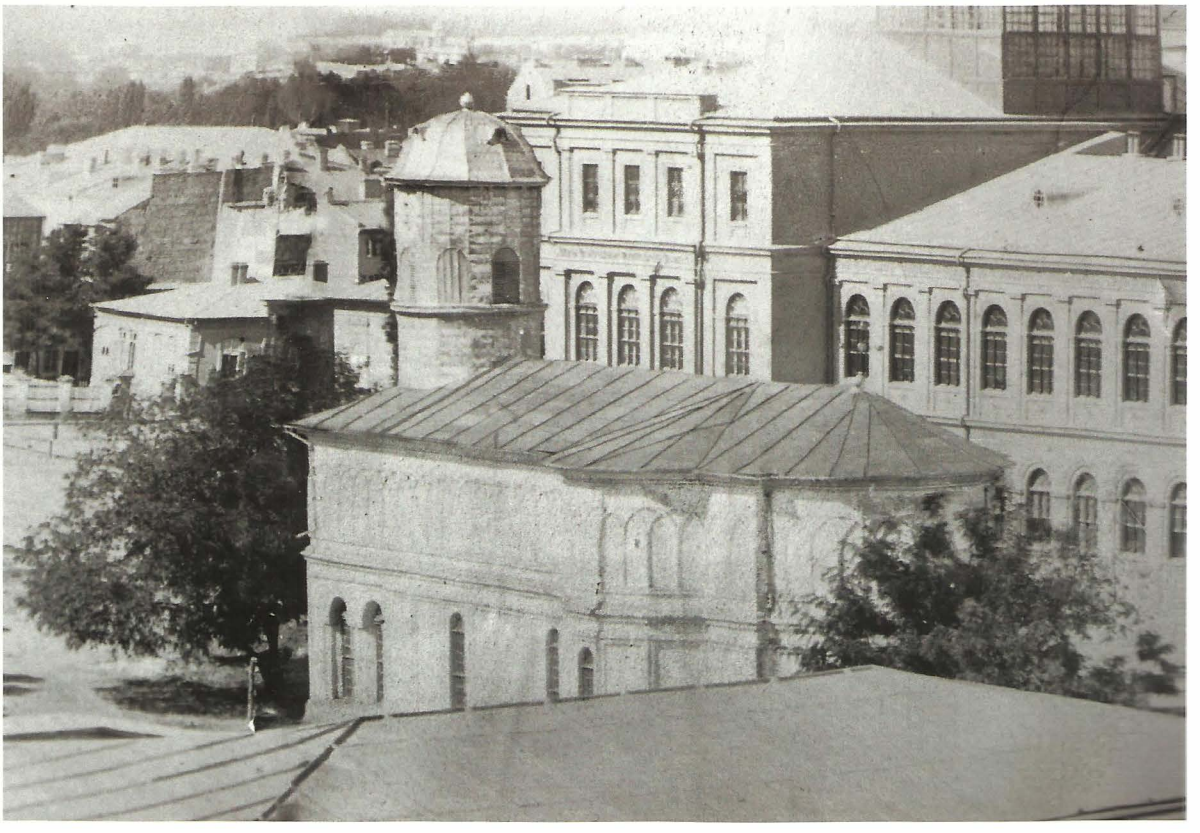

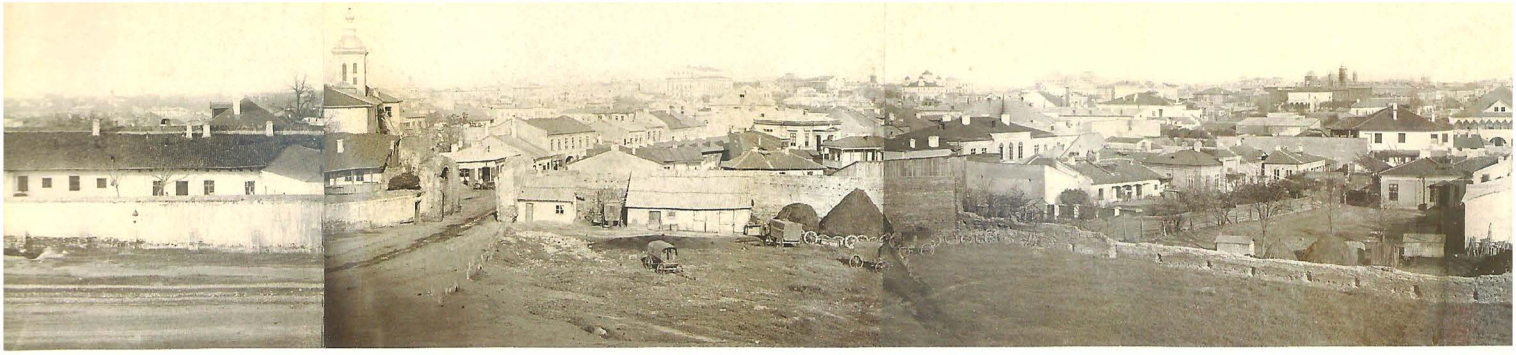

Stânga jos – detaliu – Turnul–clopotniţă al mănăstirii Mihai Vodă şi ruinele turnului de intrare în incinta Curţii Arse construite de Vodă Ipsilanti în 1776 şi arsă în 1812.
Dreapta jos – detaliu – Casă de tip rural, acoperită cu şiţă.

Bottom left. Detail - The bell tower of the Mihai Vodă Abbey and the ruins of the gate-tower of the Burnt Court, built by prince Ipsilanti in 1776 and destroyed by fire in 1812.
Bottom right. Detail. – Shingle covered country house.

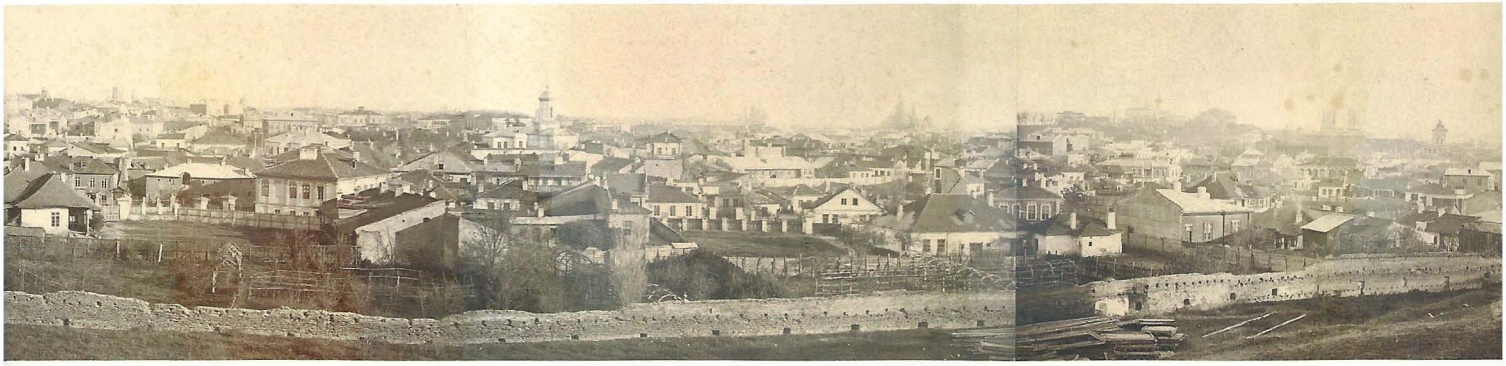

Marea panoramă a Bucureștilor de pe Dealul Spirii. Realizată din șapte fotografii lipite pe pânză, această panoramă de mare valoare istorică este publicată pentru prima oară. De la stânga, mănăstirea Mihai Vodă, Teatrul Național, Sărindari, Universitatea, Biserica Sf. Ioan Grecesc și Zlătari, casa Hristopolu, Sf. Dumitru, Sf. Apostoli, Sf. Spiridon, Mitropolia. De-a lungul imaginii vedem zidul ce împrejmuia incinta Curții Arse. Vezi și detaliul de la începutul cărții și harta Bucureștilor vechi.

The great panorama of Bucharest from the Spirii Hill. Made up of seven photos glued on canvas, this extremely valuable historical panorama is published here for the first time. From the left: Mihai Vodă Abbey, the National Theatre, Sărindari, the University, St. John the Greek Church and Zlătari, the Hristopolu residence, St. Demeter, St. Apostles, St. Spiridon, the Metropolitanate Church. All along the image, one may see the wall of the Burnt Court. See the detail in the opening of the book and the map of old Bucharest.

Photographie par Szathmari peintre et Photographe de S.A. du Prince de la Roumanie

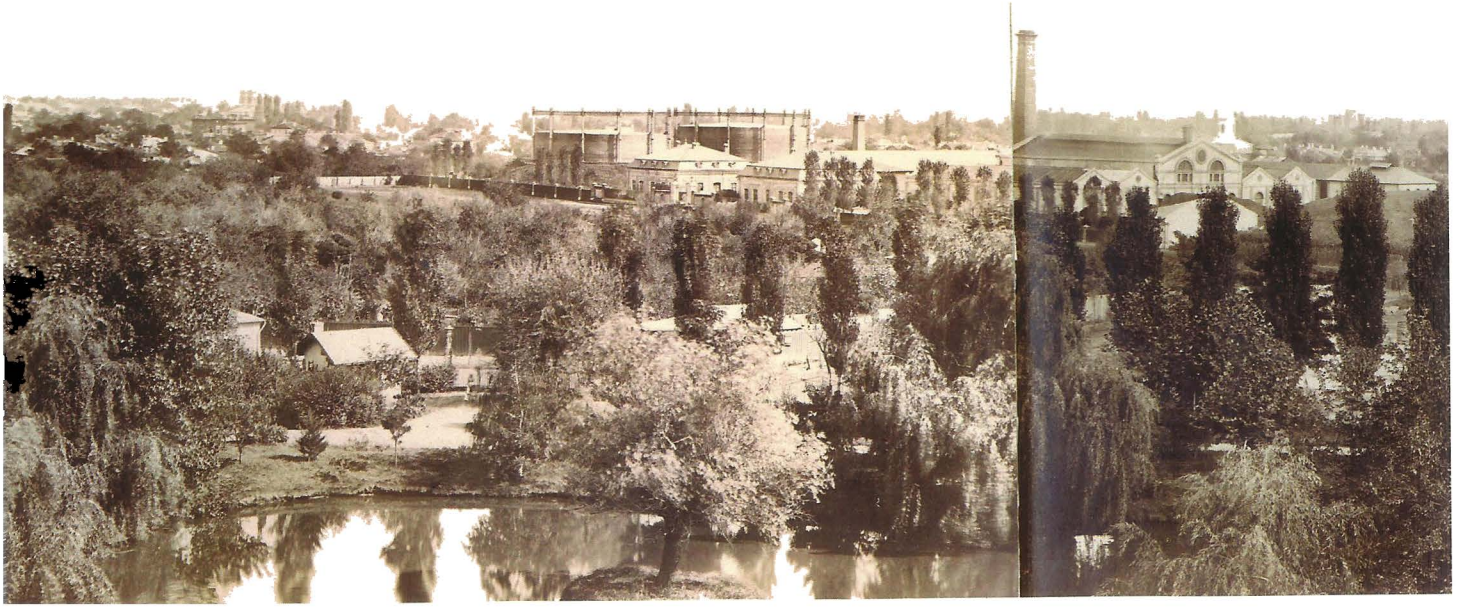

Panoramă din șase fotografii văzută de pe Dealul Filaret către Mitropolie și Sf. Spiridon Nou. În stânga dealul Mitropoliei, (vezi și paginile următoare), în dreapta Sf. Spiridon Nou și la orizont mănăstirea Radu-Vodă.
Stânga jos – Uzina de gaz de lângă Dealul Filaret. Se pot observa bisericile Slobozia și Sf. Alexie
Dreapta jos – Detalii, un scrânciob, o femeie cu un cărucior

Six photo panorama of the Metropolitanate Hill and New St. Spiridon, taken from the Filaret Hill. On the left, the Metropolitanate Hill (also see following pages), on the right, New St. Spiridon and, on the horizon, Radu-Vodă Abbey.
Bottom left – The Gas Works near the Filaret Hill. The Slobozia and St. Alexie churches are also visible.
Bottom right. Details – a swing, a woman with a pram.

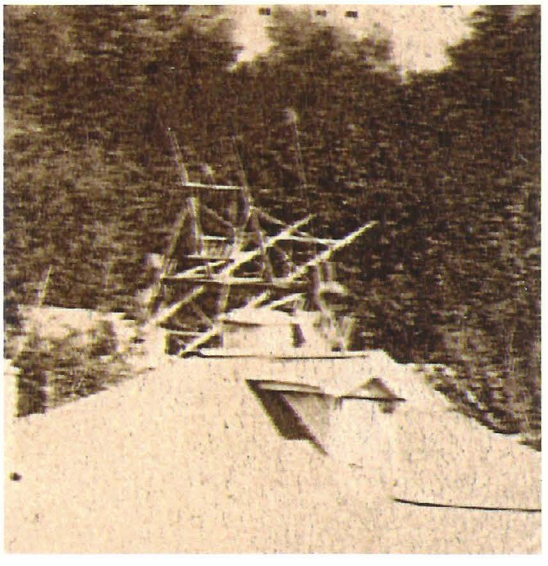

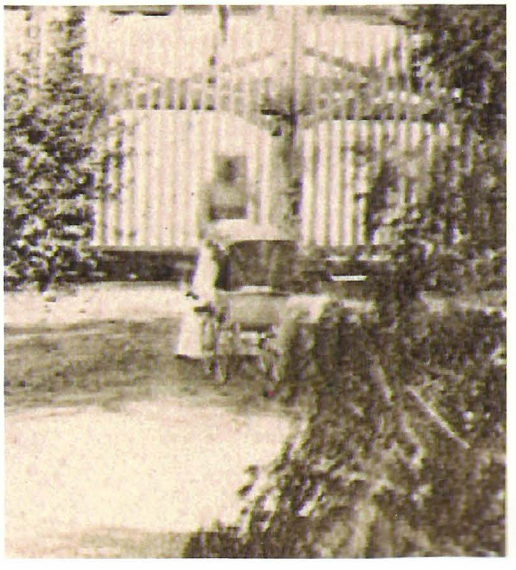

Panorama din șase fotografii de pe Dealul Filaret către mahalaua Antim și Dealul Spirii (continuare din paginile precedente, partea din dreapta).
În stânga, cazarma de pe Dealul Spirii și cartierul Gramont, în dreapta cartierul Antim cu mănăstirea în centru și în extrema dreaptă, *Țigănia Mitropoliei*, cartierul foștilor țigani robi ai Mitropoliei.
Jos – detalii cu locuințe sărăcăcioase din marginea câmpului Filaret.

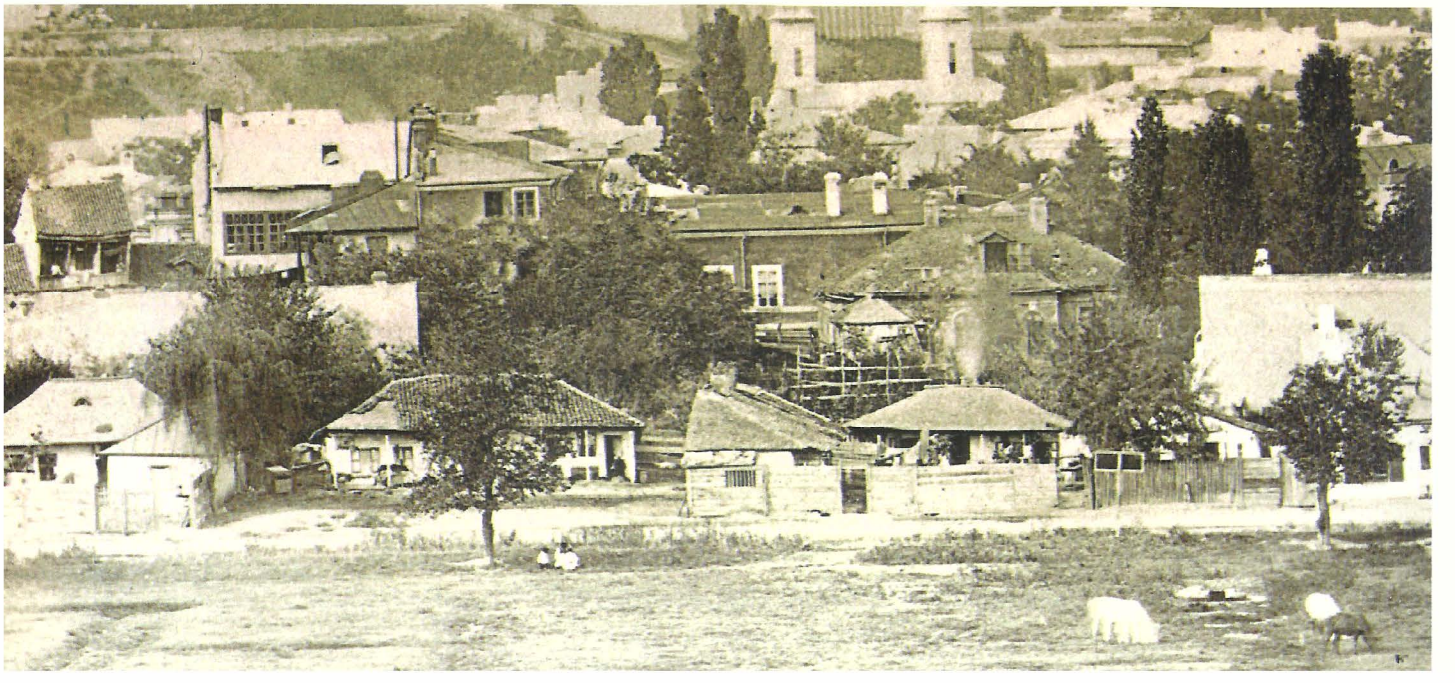

Six photo panorama of the Metropolitanate Hill and New St. Spiridon, taken from the Filaret Hill (continued from the previous pages, the right side). On the left, the Spirii Hill barracks and Gramont neighbourhood, on the right, the Antim neighbourhood with Antim Abbey and in the middle and far right, the gypsy quarter, where the former gypsy slaves of the Metropolitanate lived. Bottom – details of poor houses bordering the Filaret Field.

Panoramă către Mitropolie realizată de pe dealul Filaret. De observat clădirile din jurul Mitropoliei, noua Cameră a deputaților reconstruită pe locul stăreției, toaleta acestei instituții, din lemn, ieșită în consolă, în spate. În stânga intrării la Mitropolie, protejat de gard, observăm un spațiu plin cu gâște și alte păsări. Înspre biserica Sf. Ilie, se văd stâlpi și cabluri de electricitate, iar la orizont, turnul Colții. Foto atribuită (incert) lui Carol Popp de Szathmári.

Panorama of the Metropolitanate, taken from the Filaret Hill. Note the buildings surrounding the Metropolitanante, with the new Chamber of Deputies being erected in place of the abbey, and the lavatory of the institution - the wooden console at the back. On the left of the entrance to the Metropolitanate, behind a fence, a poultry yard displays geese and other fowl. Towards St. Elijah, electricity poles and cables may be glimpsed. The Colțea Tower is on the horizon. The photo was attributed incertainly to Carol Popp de Szathmári.

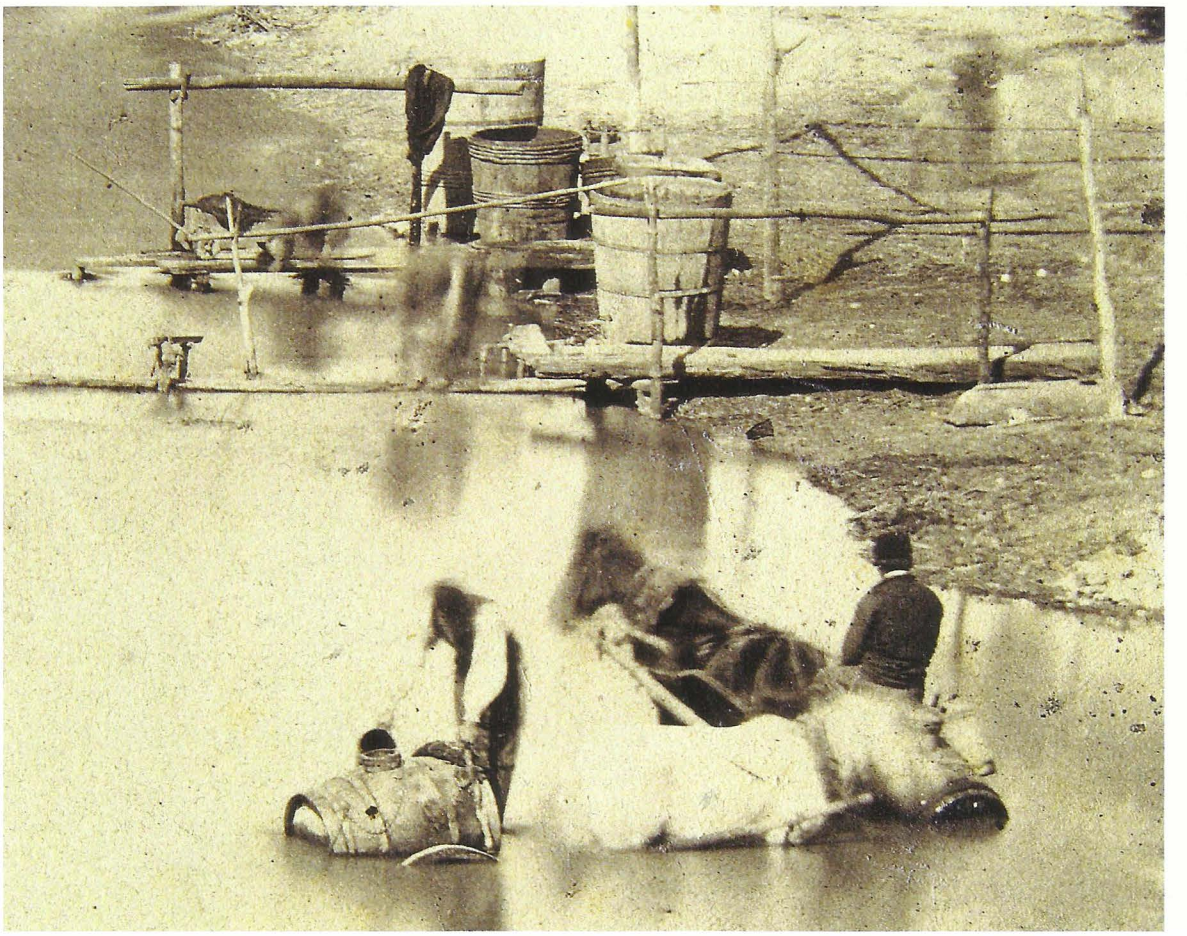

Dâmbovița prin mahalaua Sf. Apostoli. Sacagii umplându-și butoaiele.

Dâmbovița in the St. Apostles neighborhood. Water vendors are filling their barrels at the river.

Podul Mogoșoaiei în dreptul Pieții Teatrului Național pe la 1876. Fotografia a fost făcută de la etajul „Otelului" Oteteleșanu, locul de peste ani al Palatului Telefoanelor.

The Victoria Road (Podul Mogoșoaiei) at the National Theatre, around 1876. The photo was taken from the first floor of Oteteleșanu Hotel, to be replaced years later by the Telephone Palace.

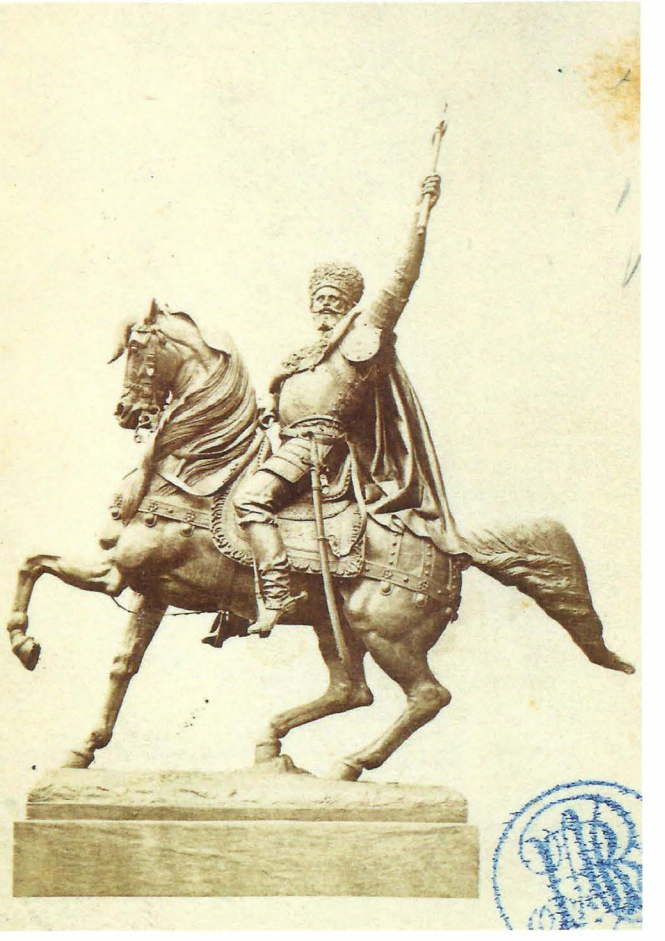

Statuia lui Mihai Viteazul. Fotografie realizată după 8 noiembrie 1874, ziua dezvelirii.

The statue of Michael the Brave. Photo taken after 8 november1874, when it was inaugurated.

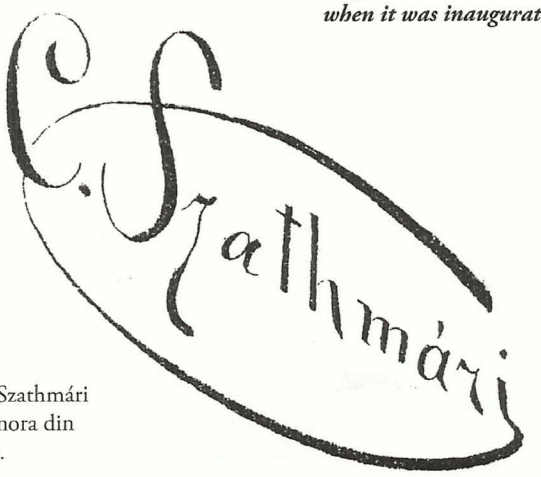

Semnătura lui Szathmári de pe spatele unora din fotografiile sale.

Szathmári's signature on the back of his photos.

Hanul lui Manuc. După un clişeu pe sticlă.

Manuc's Inn. After a glass plate.

Turnul Colţii văzut de lângă Palatul Suţu. Copie modernă după clişeul original de sticlă, spart şi lipit. Această fotografie a fost realizată în aceeaşi zi, la scurt timp (15-20 minute) după cea din albumul „România" (vezi mai sus). Cele două fotografii se completează reciproc, fiecare aducând detalii mai greu vizibile în cealaltă.

The Colţea Tower seen from the proximity of the Suţu Palace. Modern copy of the glass plate, broken and glued back together. This photo was taken on the same day, and shortly (15-20 minutes) after the one published in the Romania Album (see above). Each of the two pictures contains details less visible in the other.

Vedere de pe Dealul Spirii către foișorul de pompieri al Agiei. Locul exact de unde a fost făcută această excepțională fotografie nu am reușit să îl identificăm. Clădirea din prim-plan, cu pridvor pe stâlpi de lemn, acoperită cu olane și construită în pantă este deosebit de interesantă și atrage atenția prin aspectul arhaic chiar și pentru acea epocă.

View from the Spirii Hill to the police (Agia) fire tower. We haven't been able to identify the place from which this exceptional photo was taken. The building in the foreground, with wooden pillars on the porch, covered in red tiles and built on a slope, looks very ancient, even for that epoch.

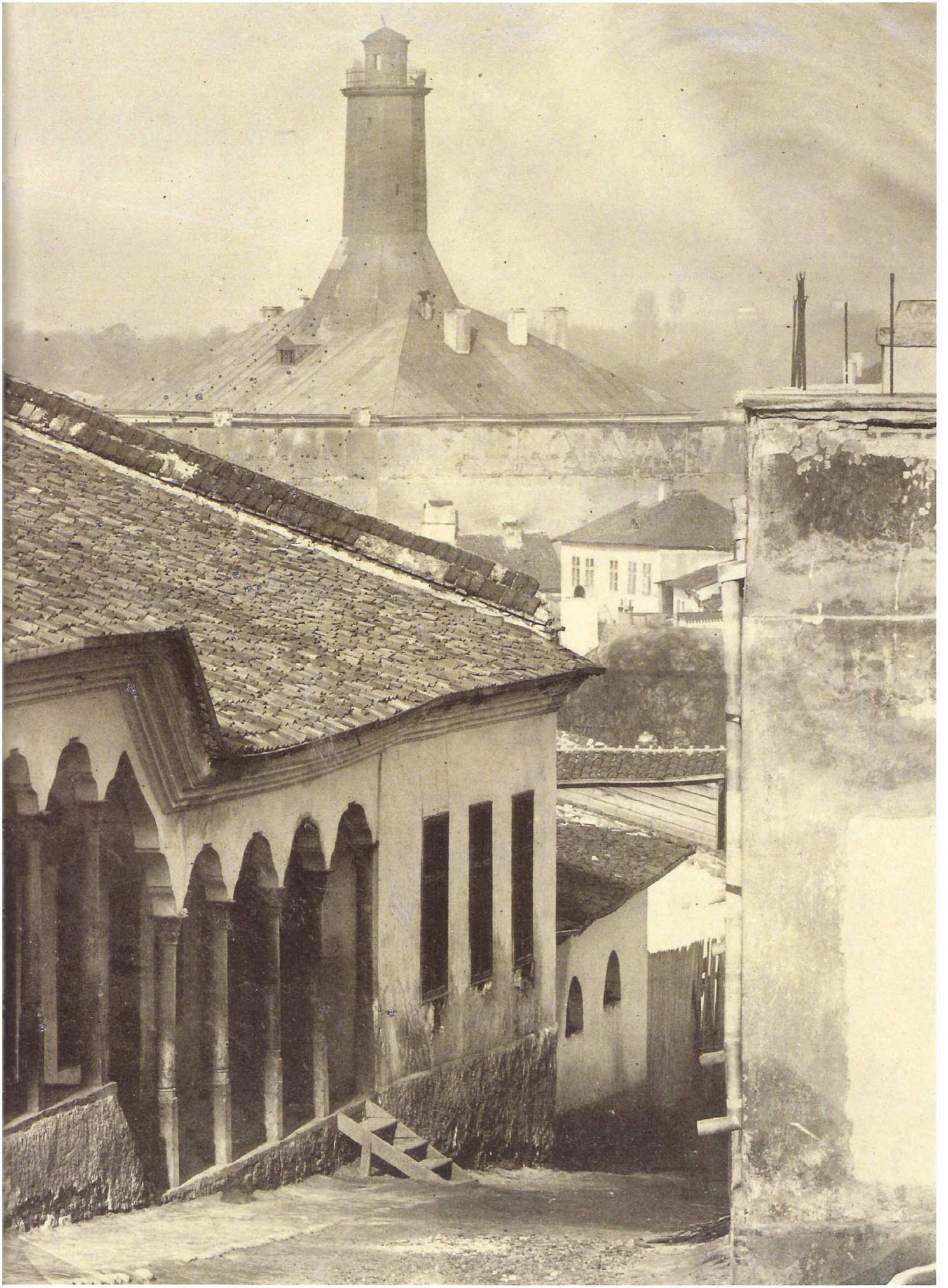

CAPSA

Cortegiul Carelor alegorice ce au defilat la festivitatea încoronării Majestăților Lor, Regele Carol I și Regina Elisabeta, ca rege și regină a României, 10-11 mai 1881. După aceste fotografii, nu foarte reușite, Szathmári a realizat o suită de acuarele, la rândul lor cromolitografiate și publicate sub formă de album.

Stânga Sus – Carul artiștilor teatrali, asemănător cu o galeră romană. În vârf un împărat roman (Traian?). Interesant de observat indicațiile de culoare scrise cu creionul de Szathmári însuși.
Stânga Jos – Carul cofetăriei Capșa
Dreapta Sus – Carul Societății Române de Arme și dare la semn (adică de Tir sportiv), decorat cu o panoplie de arme, ținte și o interesantă stemă a Bucureștilor.

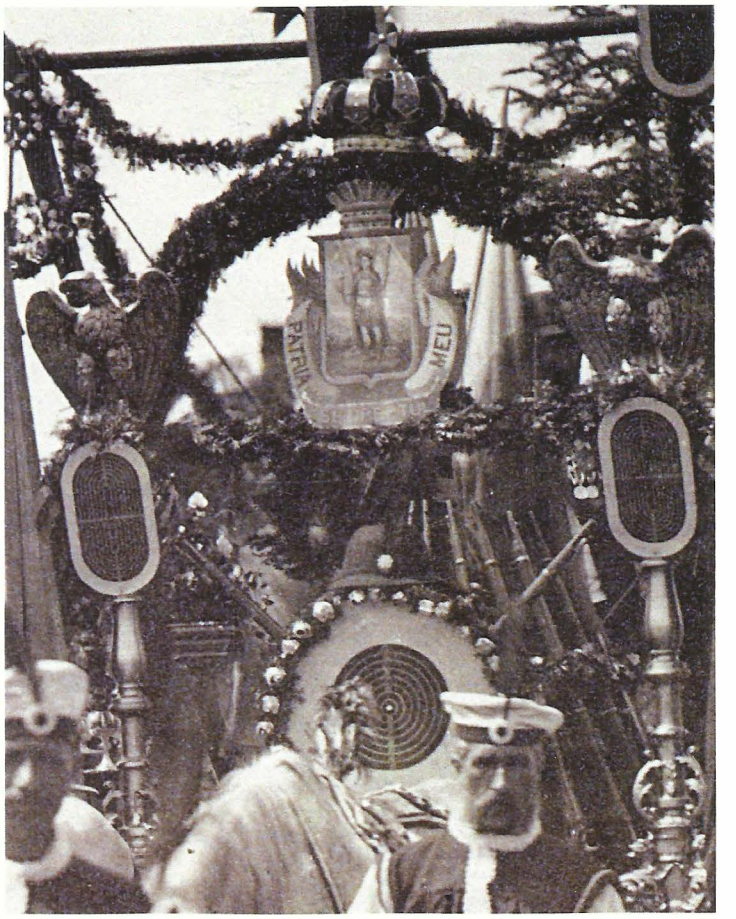

The parade of allegoric floats for the coronation of Their Majesties, King Carol I and Queen Elisabeta, as king and queen of Romania, on May 10-11th 1881. After these not very successful photos, Szathmari painted a set of watercolors, which were turned into chromolithographies and published as an album.

Top left: The float of theatre artists, resembling a Roman galley vessel. On top of it stands a Roman emperor (maybe Trajan). Note the color suggestions written in pencil by Szathmári himself.
Bottom left: The Float of the Capșa Confectionery.
Top right: The Float of the Arms and Shooting Romanian Society, decorated with a weapon display, targets and an interesting coat of arms of Bucharest (see detail on the right).

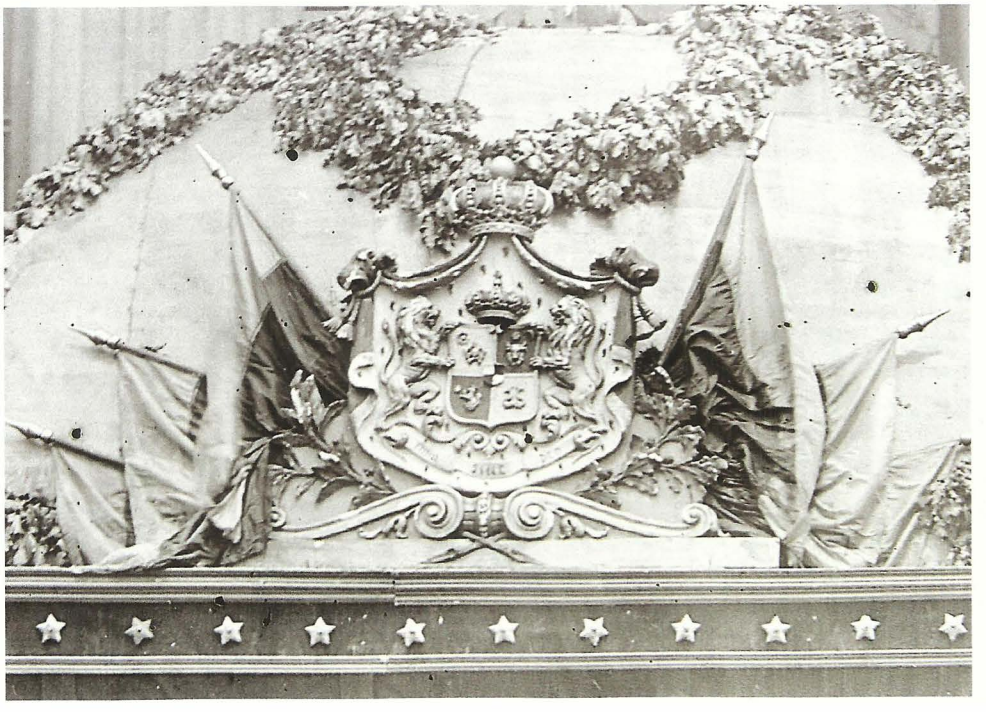

Tribună regală în fața Academiei (Universității). Posibil să fie una din fotografiile realizate în 10-11 mai 1881, cu ocazia încoronării regelui și reginei. Pe balustradă se poate citi „*Vivat Regele Carol ...Vivat Regina El...*" ***Jos*** – Stema României, detaliu. Pozitiv digital după un clișeu negativ pe sticlă; inedit.

Royal stands in front of the Academy (University). Possibly one of the photos made on May 10-11 1881, at the coronation of the King and Queen. The banner on the railing reads "Long live King Charles, long live Queen Hel..." Bottom: Romania's coat of arms, detail. After an unpublished glass plate negative.

Colțul Căii Victoriei cu B-dul Academiei (viitor Elisabeta). În dreapta, Casa Greceanu unde, o perioadă, Szathmári și-a avut atelierul. În depărtare, în stânga, Universitatea. Fotografie realizată cu un obiectiv superangular (distanță focală mică). După un clișeu negativ inedit.

The corner of Victoria road with the Academy Avenue (Queen Elizabeth). On the right, the Greceanu Houses, where Szathmári had his workshop for a while. Far, on the left: the University. Photo taken with a grand angular lens (small focal distance). After an unpublished negative.

Fotografia expoziției comune Carol Popp de Szathmári și contele Amedeo Preziosi, găzduită de Muzeul de Artă aflat în acea vreme în clădirea Universității (Academia), deschisă în perioada 28 iunie-7 iulie 1869. După un clișeu pe sticlă inedit.

A photo of the joint exhibition of Carol Popp de Szathmári and count Amedeo Preziosi at the Art Museum, then hosted by the University (Academia) building. The exhibition was open between June 28 and July 7, 1869. After an unpublished glass plate.

Detaliu – *„Dl. Comite Preziosi - Sf. Spiridon la Bucuresci"*, scrie pe eticheta acuarelei pictate de contele maltez și reprezentând strada Șerban Vodă și cea mai măreață și mai nouă biserică din Capitală, recent reconstruită în stil neogotic, pe fundațiile vechii ctitorii a Ghiculeștilor - Sf. Spiridon Nou.

Detail – "Mr. Count Preziosi - St. Spiridon in Bucharest", states the label of the watercolor painted by the Maltese count; it depicts Șerban Vodă street and the newest and most magnificent church in the city at that time: New St. Spiridon, recently rebuilt in neo-gothic style on the foundations of an old church raised under the patronage of the Ghica family.

Bibliografie

Bădescu, Emanuel, Godorogea, Ştefan: Carol Pop de Szathmáry fotograf. Revista Muzeelor si Monumentelor, 1983. 6. 54-60
Bădescu, Emanuel, Bulei, Ion, Noica, Nicolae, Ţurlea, Stelian : Bucureştii în imagini în vremea lui Carol I, Tom I-II, Bucureşti, Editura Fundaţiei Pro, 2006
Balaci, Ruxandra: Fotografii de Carol Popp de Szathmári în Colecţiile Muzeului Naţional de Artă. Revista Muzeelor şi Monumentelor, 1992. 3
Brezianu, Barbu: Bătălia întîietăţilor. Un pionier fotograf european: Carol Popp de Szathmári. Caiete Critice, 1992. 10-11-12
Enescu, Teodor: Un album de fotografii al lui Carol Pop de Szathmáry cu vederi din Bucureşti. Studii şi cercetări de bibliologie, I. Academia RSR, Bucureşti, 1955, 291-299
Frunzetti, Ion: Carol Popp de Szathmári şi demonul călătoriei romantice. În: Arta românească în secolul XIX. Bucureşti, Meridiane, 1990
Maniu Adrian: Pictorul Alexandru Satmáry 1871-1933, Bucureşti, 1935
Oprescu, George: Catalogul colecţiei Carol Popp de Szathmáry. Bucureşti, 1939
Oprescu, George: Pictorii din familia Szatmáry. Analecta, Universitatea din Bucureşti, Institutul de Istoria Artei, 1943. 37-96
Săvulescu, Constantin: Cronologia ilustrată a fotografiei din România. Perioda 1834—1916. Bucureşti, Asociaţia Artiştilor Fotografi, 1985
Silvan Ionescu, Adrian: Arta portretului şi fotografia secolului al XIX.-lea. Studii şi Cercetări în Istoria Artei, XXXIV. 1987
Silvan-Ionescu, Adrian: Mărturii foto-documentare ale unui reporter al războiului de independenţă-Franz Duschek. Revista Muzeelor. 1988. 7. 3
Silvan-Ionescu, Adrian: Opera fotografică a lui Szathmári omagiată la Köln. Revista Muzeelor si Monumentelor, 1990. 6-7
Silvan-Ionescu Adrian, : Artă şi document. Bucureşti, Meridiane, 1990
Silvan-Ionescu, Adrian: Fotografile pictorului documentarist Szathmári. Fotografia & Video, 1992. 3. 1
Silvan-Ionescu, Adrian: Preziosi în România. Noi Media Print, Bucureşti, 2003
Sturdza, Dimitrie A: Domnia regelui Carol I. Fapte, cuvântari, documente. Bucureşti, 1906
Vătămanu, Nicolae: Istorie Bucureşteană, Bucureşti, Editura Enciclopedică Română, 1973
Vlad, Laurenţiu: Imagini ale identităţii naţionale. România la expoziţiile universale şi internaţionale de la Paris, Bucureşti, Editura Institutul European, 2007

Tipărit la

EDITOR ART-HISTORIA

ISBN 978-973-0-12736-2

9 789730 127362